

VIZUÁLIS KULTÚRA 7 - 8 évfolyam

Célok és feladatok

A vizuális nevelés legfőbb célja, hogy hozzásegítse a tanulókat a látható világ jelenségeinek, a vizuális művészeti alkotásoknak mélyebb értelmezéséhez és megítéléséhez. A tantárgy így nemcsak a képzés- és iparművészet területeinek a feldolgozásával foglalkozik tehát, hanem tartalmi közegként emeli a vizuális jelenségek, közlések olyan köznapi formáinak vizsgálatát is, mint a tömegkommunikáció vizuális megjelenései, a legújabb elektronikus médiumokhoz kapcsolódó jelenségek és az épített, alakított környezet. A képzés művészet, vizuális kommunikáció, tárgy- és környezetkultúra a vizuális kultúra tantárgynak olyan részterületei, amelyeknek a tartalmi végigkísérése a közoktatásban a vizuális nevelést, ám a különböző iskolaszakaszokban különböző módon kapnak hangsúlyt. Ezek a részterületek azonban a legfontosabb tartalmakat biztosítják csupán a fejlesztéshez, de a hatékony fejlesztés csakis komplex feladatokban, egymással összefüggő feladatsorokban értelmezhető. A tantárgy oktatása tevékenység-, illetve gyakorlatközpontú, ahol alapvető fontosságú a játékos-kreatív szemlélet, illetve hogy a tantárgy tartalmainak feldolgozása komplex, folyamatorientált megközelítésben történjen, így a pl. a projekt módszer eszközét is felhasználja a tanítás-tanulás folyamatában.

A NAT fejlesztési feladatainak alapján a vizuális kultúra tantárgy gyakorlati tevékenységeinek fontos célja az érzéki tapasztalás, a környezettel való közvetlen kapcsolat fenntartása, erősítése, ezáltal a közvetlen tapasztalatszerzés, az anyagokkal való érintkezés, az érzékelés érzékenységének fokozása. További cél tudatosítani az érzékelés különböző formáinak (például látás, hallás, kinetikus érzékelés) kapcsolatát, amely a számítógépes környezet bevonásával képes egy újabb, „más minőség” intermediális szemléletet is kialakítani. A fejlesztés átfogó célja segíteni a tanulókat abban, hogy képesek legyenek az érzékelés hatalmas mennyiségű képi információt, számtalan spontán vizuális hatást minél magasabb szinten, kritikusan feldolgozni, a megfelelő szelekciót elvégezni, értelmezni, továbbá ezzel kapcsolatos önálló véleményt megfogalmazni. Cél továbbá segíteni a művészi és köznapi vizuális közlések pontos értelmezését, továbbá fokozni az alkotómunka során a vizuális közlés és kifejezés árnyalt megjelenítését. A vizuális nevelés kiemelt fontosságú feladata a kreativitás működtetése, illetve fejlesztése, a kreatív képességek kibontakoztatása. Nagy hangsúlyt kap a kreatív problémamegoldás folyamatának és módszereinek tudatosítása, mélyítése. A fejlesztés minden más tantárgytól megkülönböztető lehetősége az örömteli, élményt nyújtó, a személyes megnyilvánulásnak legnagyobb teret engedő alkotótevékenység megszerettetése, ezáltal a motiváció fokozása, egy szélesebb értelemben vett alkotó magatartás kialakítása. Cél továbbá a problémamegoldó képesség erősítése, hiszen a feladatok önálló megoldása bizonyos rutinok, készségek kialakításával kezdődik, majd az egyre önállóbban végzett tevékenységeken keresztül jut el a projektfeladatok önálló megoldásáig. A tanulók önismeretének, önkritikájának, önértékelésének fejlesztése kritikai szemléletmód kialakításával a gyakorlati tevékenységeken keresztül valósul meg, amelyek mindegyike – eredeti céljától függetlenül is – személyiségfejlesztő hatású. Motiváló hatásuk mellett segítik az érzelmi gazdagodást, az empátia, az intuíció fejlesztését, az önálló ízlés, a belső igényesség kialakulását, az önértékelés és önismeret kialakulása révén pedig a céltudatos önszabályozást.

Mindezeket függetlenül a vizuális kultúra tanításának fontos alapelve azonban, hogy a művészeti nevelés valójában művészettel nevelésként értelmezendő, hiszen a közoktatásban a művészet nem lehet célja, csupán eszköze a nevelésnek, azaz egy közismereti tárgy közvetlen feladata nem lehet a „művészképzés”.

A fenti célok és szemlélet megvalósítását segíti a kerettanterv, amely konkrét módszertani segítséget nem biztosít, hiszen ez nem feladata, de a fejlesztési követelmények részletezésével teszi konkrétabbá az elvárható fejlesztés irányát. A kerettanterv – némileg eltérően a NAT kompetenciafejlesztő kiindulópontjától – a vizuális kultúra részterületei szerint („Kifejezés,

képz m vészet”, „Vizuális kommunikáció”, „Tárgy- és környezetkultúra”) szervezi a fejlesztés követelményeit. Az említett részterületeket további tematikai egységekre bontja, és ezeken belül fogalmazza meg a fejlesztés követelményeit, amelyekhez két évfolyamra ajánlott óraszámokat is feltüntet. Természetesen sem a tematikai egységek, sem a tematikai egységekbe foglalt tantervi követelmények sorrendje nem jelez semmiféle id rendi sorrendet vagy logikai kapcsolatot, illetve egy-egy fejlesztési követelmény nem azonos egy-egy tanóra tananyagával. Az optimális tartalomtervezés folyamán a tematikai egységeket rugalmasan kell kezelni, a tanulásszervezés felépítésének logikáját követve felhasználni, az adott évfolyamra ajánlott óraszám figyelembevételével

Az adott tantárgy fontosságát hangsúlyozza, hogy az információs csatornák gazdagodása a szöveges információ befogadás mellé felzárkóztatja a vizuális információk tudatos befogadásának fontosságát is, hisz az információk forrása és jellege alapján szöveg és kép együtt értelmezése napjainkban gyakoribb jelenség valós élethelyzetekben. A médiatudatosság fejlesztésének tehát egyre fontosabb aspektusa a vizuális megfigyelés és értelmezés segítségével megvalósuló médiahasználat és médiaértés. Ebb l következ en a tervezés során további fontos szempont, hogy 7-8 évfolyamon a mozgóképkultúra és médiaismeret bizonyos kapcsolódó fejlesztési követelményeit a vizuális kultúra tantárgy óraszám keretén belül kell végrehajtani

7. évfolyam

Éves óraszám 36 óra
Heti óraszám: 1 óra

Mivel a vizuális kultúra tantárgy legfontosabb célja ebben az iskolaszakaszban is a vizuálisan, illetve vizuális m vészi eszközökkel megismerhet világ vizsgálata, az esztétikai, m vészeti nevelés kulcskompetencia fejlesztésének feladatát képes leginkább közvetíteni. E megismerési folyamatban különösen fontos szerepet nyer, hogy a tantárgy nem csupán a megfigyelés, értelmezés, azaz a befogadás tevékenységeinek segítségével kívánja teljesíteni ezt a feladatot, hanem csakúgy, mint az alsóbb iskolaszakaszokban, egy produktumokat létrehozó, szorosan kapcsolódó alkotótevékenység segítségével. E tevékenység különösen fontos, mert az alkotófolyamat során az önálló tanulói utak bejárásával a hatékony és önálló tanulás támogatásának is megteremti a lehet ségét, továbbá ez az összetett megismerési és fejlesztési folyamat fokozottan segíti az önismeret és önértékelés képességének a fejlesztését, ennek segítségével ebben az iskolaszakaszban különösen fontos jelent séget nyerhet az adott tantárgy és a pályaorientáció kapcsolata is. Ebben az id szakban különösen fontos továbbá a vizuális nevelés érték közvetít és értékteremt hatásának személyiségformáló ereje, így továbbra is nagyban segítheti a testi, lelki egészség megteremtését és fejlesztését. Mivel a vizuális kultúra tantárgy hagyományosan er s kultúrák közvetít szerepben van, így a történeti korok m vészetének megismerése er sítheti a nemzeti öntudatot, illetve a történeti példák esztétikai preferenciái a szociális kompetenciák fejlesztését is támogathatják. A vizuális kultúra tantárgy kevésbé hagyományos, azonban szükség szerint korszer tartalmi a képz m vészetén kívül a vizuális kommunikáció és a tárgy- és környezetkultúra, amelyek határozott célul t zik ki a médiatudatosság fejlesztését, illetve a fenntarthatóság, környezettudatos szemlélet er sítését.

A vizuális kultúra részterületei közül ebben a szakaszban a gyerekek természetes érdekl dését és szükségletét is kielégítve, a „*Vizuális kommunikáció*” részterület fejlesztési feladata veszi át a f szerepet, illetve a „*Kifejezés, képz m vészet*” részterületnek a modern m vészet és kortárs kultúra által közvetíthet tartalmi kapnak fontosabb, kiemelt szerepet, míg a „*Tárgy- és környezetkultúra*” részterület követelményei az építészettörténet összegz jelleg megközelítését és a környezettudatosság er sítését t zik ki célul.

A *médiatudatosság* fejlesztésének egyre fontosabb aspektusa a vizuális megfigyelés és értelmezés segítségével megvalósuló médiahasználat és médiaértés. Ebből következően a mozgóképkultúra és médiaismeret bizonyos vizuális kultúrához kapcsolódó fejlesztési követelményei is itt jelennek meg, külön tematikai egységekben (lásd a vizuális kommunikáció tematikai egységei után).

Részletes fejlesztési célok és követelmények

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kifejezés, képzőművészet Érzelmek, hangulatok kifejezése	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	Látvány plaszticitásának és színviszonyainak, érzelmi hatásainak megfigyelése és kifejező ábrázolása. Színtani alapok kifejező használata és ismerete. Önkifejezés alkalmazása az alkotó-tevékenységekben. Vizuális-esztétikai jelleg szempontok érvényesítése az alkotásokban. Különböző festészeti, grafikai és plasztikai technikáknak a kifejezési szándéknak megfelelő alkalmazása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Érzelmek, hangulatok megfogalmazása egyéni szín- és formavilágban. A kifejezésnek megfelelő kompozíció használata. Személyes gondolatok, érzelmek vizuális megjelenítése a vizuális kifejezés alapvető eszközeinek segítségével. Önálló vélemény megfogalmazása saját és mások munkáiról.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Látványok, jelenségek asszociatív megjelenítése, kifejező feldolgozása színes technikákkal (pl. akvarell, temperafestés, fotókollázs/montázs, pasztell, vegyes technika), különböző színérzet (pl. hideg, meleg), illetve különböző ábrázolási rendszerek (pl. perspektíva, axonometria) használatával. Köztéri szobrok. Néhány köztéri szobor felidézése a korábban megismert művészettörténeti stíluskorszakokból. A lakóhelyen vagy a környékén látható szobrok megnevezése. – Művészeti élmények (pl. zene, mozgás, médiajelenség) vizuálisan értelmezhető megjelenítése önkifejező asszociációs alkotások által síkban, térben, időben (pl. zene hangulatát kifejező festészeti vagy plasztikai megjelenítéssel, talált tárgyakból készített installációval, fotókollázs technikával). – Művészeti alkotások kifejező, sajátos átdolgozása, átírása, parafrázis készítése (pl. színesből fekete-fehér vagy monokróm megjelenítés, síkalkotás térbelivé alakítása, kép kiegészítése sajátos elemekkel vagy részletekkel, stílus- és műfajváltás, idő és karaktercserék) 	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> verbális közlésformák, a műelemzés verbális módszerei.</p> <p><i>Ének-zene:</i> A zenei és vizuális élmények kapcsolata. Zenei kompozíció.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> jelenetek, mozgások, összetett mediális művészeti hatások élményének feldolgozása.</p>

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Megjelenítés, vizuális átírás, stilizálás, kiemelés, kompozíció, színritmus, vonalritmus, formaritmus, felületek (textúra, faktúra), parafrázis, mozgásfázisok, fotókollázs, montázs, vetület, horizont, néz pont, perspektíva.
------------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kifejezés, képz m vészet A m vészi közlés, m és jelentése	Órakeret 8 óra
El zetes tudás	M vészeti és a képz m vészeti ágak legfontosabb jegyeinek megkülönböztetése a m elemzés során. M vészeti alkotások, vizuális jelenségek, látványok verbális és képi elemzése. A vizuális kifejezés eszközeinek használata. Vizuális esztétikai jelleg értékítéletek megfogalmazása elemzésekben, illetve érvényre juttatása az alkotó feladatokban.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A vizuális közlés különböz m fajú köznapi és m vészi formáinak árnyalt megkülönböztetése. Különböz ábrázolási rendszerek, színkontrasztok, felületi hatások felismerése, kifejez szerepük értékelése m alkotások tematikus elemzésén keresztül. A megfigyelt jelenségek, m alkotások formai és színviszonyainak értelmezése vizuális és verbális módszerekkel. A legjelent sebb m vészettörténeti stíluskorszakok és irányzatok legjellemz bb m alkotásainak és szimbolikus tárgyainak azonosítása. Önálló vélemény megfogalmazása saját és mások munkáiról.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
--	----------------------------

<ul style="list-style-type: none"> – Az alkotómunkához kapcsolódva m alkotások megfigyelése alapján, m vészettörténeli korszakok (különösen a 19. század), stílusirányzatok stílusjegyeinek elemzése, összehasonlítása, m vek tematikus csoportosítása (pl. m faj, formarend, technika, kifejez eszköz, tériség, m célja: pl. megörökítés, tanítás) szerint. – Stílusok és emberek (öltözetek, tárgyak, m alkotások csoportosítása, kronológiai sorrendbe állítása). – Személyes vélemény kifejez elemz jelleg vizuális megjelenítés adott témában. Választható feladatok. Színes portré festése az érzelmet, a hangulatot vagy egy választott bels tulajdonságot kifejez vagy annak hatását meger sít színárnyalatok kikeverésével. Kett s portré festése ellentétes tulajdonságok egy portrén belüli ábrázolásával, pl. ilyen vagyok és ilyen szeretnék lenni címmel. Közmondások, szólások ábrázolása a tartalmat legjobban kifejez , a jellegzetes mimikát hangsúlyozó színekkel. Különleges portrék, egyéni ötletek. – Képek, látványok, médiaszövegek, események (pl. m alkotások, fotók, filmek, élmények, álmok, közösségi alkalmak) önálló elemzése a vizuális közlés köznapi és m vészi formáinak megkülönböztetésével, illetve az elemzés eredményének, a következtetéseknek a bemutatása szöveggel és képekkel (pl. szöveg és illusztráció kapcsolatok létrehozása a szemléltetés érdekében). – Ábrázolási rendszerek: a perspektíva. A perspektíva fajtái: a vonal-, a leveg - és a színperspektíva. Geometrikus alapformák látvány utáni távlati ábrázolása. A kocka vagy a hasáb látszati képe. Egy- és kétiránypontos perspektíva (irányvonalak, iránypont, horizont). Vetületi ábrázolás. A kocka és a csonkolt kocka vetületi képe. A képsíkrendszer. A Monge-féle háromképsíkos vetületi ábrázolás. A vetületi képek értelmezése. Axonometrikus ábrázolás. Egy- és kétméret axonometrikus ábrázolás szerkesztésének megismerése. A kocka csonkolása felezéssel, negyedeléssel, harmadolással. Rekonstrukciós feladatok. – Szögletes sík- és térformák. Síklapok távlati ábrázolása (pl. leporelló, origami). Tanulmányrajzok készítése a papírmodellr l. Játék a vonalakkal. Szerkesztések (pl. tükörképes kompozíció létrehozása, vagy mintatervezés: geometrikus formák [négyzet-kör-negyedkör] felhasználásával). – Térplasztikák készítése papírból. – Az anyagok felülete (pl. tanulmányrajz készítése egy összegy rt rajzlapról). Drapériatanulmányok és variációik. 	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> Id meghatározás. M vészeti korstílusok és irányzatok kötése a társadalmi, kulturális háttérhez. Társadalmi témák vizuális megjelenítése.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a m vészeti ágak mellérendelt viszonyainak megtapasztalása.</p> <p><i>Ének-zene:</i> m vészettörténeli és zenetörténeli összefüggések.</p> <p>Internetes portálok használata. Digitális prezentációk készítése.</p>
---	---

Kulcsfogalmak/ fogalmak	M vészi kifejezés, látványelemzés, téri helyzet, vetület, képsík, axonometria, egy iránypontos perspektíva, képz m vészeti m faj, plaszticitás, arányrendszer, kompozíció, képkivágás, síkbeli és téri helyzetviszonylat, takarás, felület, forma, faktúra, textúra, szín, tónus, irány, térbeliség, formatömeg, f szín, mellékszín, kevert szín, szíkontraszt, tónus, szín-, vonal-, formaritmus, stíluskorszak, stílusirányzat, intermediális kifejezés/m faj, kortárs m vészet.
------------------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Vizuális kommunikáció Magyarázó képek/rajzok	Órakeret 2 óra
El zetes tudás	A legfontosabb vizuális jelek, jelzések, szimbólumok értelmezése, alkotó használata. Képi utasítások követése, illetve ilyenek létrehozása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Nem vizuális természet információk érzékletes képi megfogalmazása. Id beni folyamatok értelmezhet vizuális megjelenítése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>– Pontosán értelmezhet információközlések képes és rajzos használati utasítások megfogalmazásával, kivitelezésével (pl. kitalált, „képtelen tárgyról”) a különféle jelentésmódok, ábrázolások megfigyelésének céljával. Formaelemzés, formaátalakítás: napjaink tárgyainak áttervezése egy önállóan választott régi stílusban, pl. barokk kerékpár, gótikus mobiltelefon, rokokó vasaló stb. Emberiesedett tárgyak tervezése, pl. szék és lábas valódi lábakkal. Egy tárgy „emberiesedésének” folyamatábrái. Az átalakulás lépései.</p> <p>– Nem vizuális természet információk érzékletes megjelenítése egyezményes jelzések használatával (pl. grafikonon, diagramon), és/vagy saját jelzésrendszer alkalmazásával, a jelentésváltozatok megfelelő kódolásának tudatosítása érdekében.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Szöveg és kép viszonya. Nyelvi és nem nyelvi kódok mindennapi közlési helyzetekben. Meggy z kommunikáció. Ábrák, képek, illusztrációk kapcsolata a szöveggel. Szó szerinti és metaforikus jelentés.</p> <p>– <i>Matematika:</i> Rajzolt, illetve tárgyi jelek értelmezése. Rendszeralkotás: elemek elrendezése különféle szempontok szerint. Rendszerezést segítő eszközök (fadiagram, útdiagram, táblázatok).</p> <p>– <i>Földrajz:</i> a mindennapi környezetben el forduló jelek, jelzések, a jelekb l álló információhoz kapcsolódó kommunikáció.</p>

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Egyezményes jel, jelzés, saját jel, jelzés, jelrendszer, tér-id változás, (grafikon), (diagram).
----------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Vizuális kommunikáció Mozgóképi közlés	Órakeret 3 óra
El zetes tudás	Jelenségek megfigyelése adott szempontok alapján. Id beli folyamatok, változások megfigyelése, ábrázolása. Különböz mozgások vizuális rögzítése. Hang és kép együttes alkalmazása. Tervvázlatok készítése.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Mozgások megfigyelése, megjelenítése. Id beni folyamatok értelmezhet megjelenítése.
---	---

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A mozgókép m ködésének, a mozgás illúziókeltésének értelmezése kreatív feladatmegoldás érdekében (pl. taumatróp fotokollázs technikával, rajzolt/fotózott zootróp-szalag készítése zootróp-dobba/hengerbe). – A mozgóképi nyelv alapjainak, m ködésének értelmezése, majd kreatív alkalmazása összetettebb feladat kapcsán (pl. story-board, kamerába vágott videoanyag készítése megadott fogalomból vagy fotográfiákból kiindulva), mely a médium sajátos (nyelvi) m ködésének felismerését célozza meg. 	<p><i>Dráma és tánc:</i> cselekmény, jelenet, feszültség, konfliktus, fordulópont; díszlet, jelmez, kellék, fény- és hanghatások.</p> <p>–<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> elbeszél , cselekmény, epizód, helyszín, szerepl , leírás, párbeszéd, jellemzés; szerkezet, a cselekményt alkotó elemek, fordulatok, jelenet, konfliktus, feszültség, tet pont, fordulópont.</p> <p>–<i>Informatika:</i> Egyszer animációk. A hagyományos médiumok modern megjelenési formái.</p>

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Technikai kép, optikai játék (taumatróp, zootróp, fenakisztoszkóp), retinális utóképhatás, a mozgás illúziója, animáció, képkivágás, nézet (gépállás, gépmozgás), beállítás, jelenet, expozíció, lezárás, konfliktus, fordulat, elbeszél -szerkezeti alapséma, story-board.
--------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Vizuális kommunikáció Montázs	Órakeret 2 óra
El zetes tudás	Jelenségek megfigyelése adott szempontok alapján. Id beli folyamatok, változások megfigyelése, ábrázolása. Különböz mozgások vizuális rögzítése. Hang és kép együttes alkalmazása. Tervvázlatok készítése. Reflektálás filmes élményekre. Szabad asszociáció.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Id beni folyamatok értelmezhet megjelenítése. A vizuális kommunikáció különböz formáinak csoportosítása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>– Térben és időben egymástól távol eső elemek, részletek, motívumok egységes egészzé szervezése új információközlés, alkotás létrehozása, különféle technikával megvalósított konkrét feladatmegoldás (pl. fotókollázs, vagy „montázs-film” meglévő, „talált” mozgóképi részletek „összeszerelésével”) érdekében.</p> <p>– A mozgóképi (tér-idő) szerkesztés jelentőségének, a montázs néhány alaptípusának felismerése, összehasonlítása konkrét rövidfilmek, illetve játékfilmrészletek (pl. Gaál István: <i>Pályamunkások</i>, Rodriguez: <i>Desperado</i>, Lang: <i>M – Egy város keresi a gyilkost</i>) elemzése, összehasonlítása kapcsán.</p>	<p><i>Dráma és tánc</i>: ellentét és párhuzam, a feszültségteremtés eszközei.</p> <p>– <i>Magyar nyelv és irodalom</i>: a kompozíció meghatározó elemei; különböző nézőpontú elbeszélés; cselekmény, epizód, helyszín, szereplő, leírás, párbeszéd, jellemzés; szerkezet, a cselekményt alkotó elemek; ismétlés, fokozás, párhuzam, ellentét; metaforikus jelentés; allegória, szimbólum; szórakoztató irodalom, filmes feldolgozások.</p>

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Montázs és gondolkodás, montázs-selv, tér-idő szervezés, (mozgóképi szerkesztés/montázs), leíró és szubjektív kép/nézőpont; lineáris-cselekményábrázoló és párhuzamos montázs.
----------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Vizuális kommunikáció Vizuális kommunikációs formák	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Fényképek, újságképek, reklámképek csoportosítása adott szempontok alapján, olvasása, értelmezése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A vizuális kommunikáció különböző formáinak csoportosítása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
-------------------------------------	---------------------

<p>–A verbális és a vizuális kommunikáció közötti lényegi különbségek felismerése és megfogalmazása kreatív gyakorlatok tanulságaiból levonva (pl. képek szóbeli leírásával, „közvetítésével” történ rekonstruálással).</p> <p>–A vizuális kommunikáció különböző formáinak csoportosítása, összehasonlítása a különféle vizuális kifejező eszközök, médiumok tudatosítása érdekében</p> <p>–.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Nyelvi és nem nyelvi kódok, mindennapi közlési helyzetek, meggyezések kommunikáció. A nyomtatott és az elektronikus szövegek jellemzői. Gyakori szövegtípusok (pl. médiaszövegek). Ábrák, képek, illusztrációk kapcsolata a szöveggel. Információhordozók természete, kommunikációs funkcióival és kultúrájával (pl. vizuális, audiovizuális, elektronikus).</p> <p>–<i>Informatika:</i> Multimédiás dokumentumok elemei. Az információs technológián alapuló kommunikációs formák. Kommunikációs médiumok és szerepük. A hagyományos médiumok modern megjelenési formái.</p> <p>–<i>Matematika:</i> Osztályozás. Rendszeralkotás elemek elrendezése; rendszerezést segítő eszközök (pl. táblázatok).</p>
--	---

Kulcsfogalmak/ fogalmak	A kép „m ködése”, állókép és mozgókép különböz sége, közvetlen és közvetett kommunikáció, tömegkommunikáció, távközlés, televízió, internet, gesztusnyelv, közlekedési tábla, térkép, plakát, képes forgatókönyv, fotográfia, mozgókép, (techno)médium.
------------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Média és mozgóképkultúra – A média kifejez eszközei Reprodukálás és ábrázolás – a mozgókép kett s természete	Órakeret 1 óra
El zetes tudás	A reprodukálás, a technikai úton rögzített kép/hang és az ábrázolás fogalmának ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az életkornak megfelel mozgóképi (film, televízió, videó, komputerjáték, web) szövegértés képességének fejlesztése, az önálló és kritikus attit d kialakítása, a mozgóképi írás-olvasás tudás fejlesztése. Alapszint mozgóképnyelvi tájékozottság megszerzése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
– A mozgóképi közlés kett s természetének, azaz egyszerre ábrázoló és reprodukáló alaptulajdonságának megtapasztalása és tudatosítása (pl. mobiltelefonnal rögzített képek vagy híradórészletek tanulmányozása alapján). A dokumentum és a fikció fogalmának magyarázata konkrét példákon keresztül (pl. Bunuel: <i>Föld kenyér nélkül</i> , Tarr Béla: <i>Hotel Magnezit</i>).	<i>Magyar nyelv és irodalom; ének-zene; dráma és tánc; vizuális kultúra: az elbeszél , el adó kifejezési szándékának szubjektív néz pontja.</i>

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Dokumentum, fikció, reprodukció, ábrázolás, kett s természet, valóság.
------------------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Média és mozgóképkultúra – A média kifejez eszközei A kiemelés (hangsúlyozás) alapeszközei a mozgóképi ábrázolásban, az írott és az online sajtóban	Órakeret 2 óra
El zetes tudás	A m vészeti alkotások és a médiaszövegek egyaránt konstruált textusok. A m vek (irodalmi, képz m vészeti, zenei alkotások) és a médiaszövegek nyelvi jellemz ivel, használatával kapcsolatos néhány fontos alapfogalom (pl. ismétlés, motívum, kompozíció) ismerete, helyes alkalmazása él szóban.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az életkornak megfelel mozgóképi (film, televízió, videó, komputerjáték, web) szövegértés képességének fejlesztése, az önálló és kritikus attit d kialakítása, a mediális írás-olvasás tudás fejlesztése. A médiumok nyelvi apparátusára vonatkozó alapszint tájékozottság megszerzése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>–Mozgóképi szövegek (pl. film, reklámok, klipek, elzetesek, animációs filmek) megfigyelése és elemzése annak tudatosítása céljából, hogy melyek a figyelemirányítás, kiemelés eszközei (legfontosabb motívumok ismétlése, közelkép, fény/szín, zenei hangsúlyok, kameramozgások, váltakozó beállítások tempója).</p> <p>–Napilapok, magazinok, hírportálok, címlapok és belső oldalak rendjének megfigyelése, a nyomtatott és online sajtó szövegeinek megkonstruálása során alkalmazott fontosabb figyelemvezető, kiemelő eljárások tudatosítása érdekében (pl. címrend, betűméret, tipográfia, szín és folthatások, tördelés, írott szöveg és képi illusztráció viszonya, képaláírás, linkek, felnyíló/futó ablakok, hang-és képanyagok).</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom; ének-zene; dráma és tánc; vizuális kultúra:</i> a hangsúlyozás, nyomtatékosítás eszközei a társalmi életben.</p> <p>–<i>Informatika:</i> a hagyományos médiumok modern megjelenési formáinak megismerése, alkalmazása.</p>

Kulcsfogalmak/fogalmak	Ismétlés, közelkép, képkivágás, tempó, kameramozgás, címrend, tipográfia, tördelés, illusztráció, képaláírás, link, banner.
-------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Média és mozgóképkultúra – A média kifejező eszközei A montázs szerepe és alapformái a mozgóképi ábrázolásban	Órakeret 1 óra
Elzetes tudás	A dolgok elmondásának, megjelenítésének szükségszerű módja, a kihagyás, tér- és időváltások alkalmazása, az ehhez kapcsolódó konvenciók elfogadása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az életkornak megfelelő mozgóképi (film, televízió, videó, komputerjáték, web) szövegértés képességének fejlesztése, az önálló és kritikus attitűd kialakítása, a mediális írás-olvasás tudás fejlesztése. A médiumok nyelvi apparátusára vonatkozó alapszintű tájékozottság megszerzése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>–A filmkép jelenidej ségének megtapasztalása, felismerése és a montázs alapfunkcióinak azonosítása a mozgóképi ábrázolásban (pl. a cselekmény folyamatosságának és ritmusának megteremtése, a mozgóképi szöveg jellemz terének és idejének létrehozása, jelentésalkotás) kreatív gyakorlatok kapcsán (pl. egyszer történés vagy történet tervezése és felvétele „kamerába vágott” technikával), az alapvető montázstípusok és megoldások kipróbálása érdekében (pl. lineáris, párhuzamos montázs, flashback, flash forward).</p> <p>–Művészeti példák (pl. képzőművészet, fotó, irodalom, zene) összevetésével a montázshatás általánosabb, emberi gondolkodást és kifejezést jellemző értelmének tanulmányozása.</p>	<p><i>Informatika:</i> Digitális képek jellemzőinek megismerése (pl. méret, szín, színmélység, kontraszt), minőségének javítása. Képszerkesztő program használata. Műveletek képekkel, képszerkesztés, képvágás. Montázs készítése.</p> <p><i>Digitális hangformátumok megismerése. Az egyes formátumok közötti átalakítás elvégzése. Hang vágása egy hangszerkesztő program segítségével.</i></p> <p>–<i>Magyar nyelv és irodalom; ének-zene; dráma és tánc:</i> időbeli és térbeli változások kifejezései különböző eszközökkel.</p>

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Montázs, szerkesztés, idő, tér, folyamatosság, ritmus, flashback.
--------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Tárgy- és környezetkultúra Tervezett, alakított környezet	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Közvetlen környezet vizuális megfigyelése alapján tapasztalatok megfogalmazása. Azonosságok és különbségek célirányos megfogalmazása a megfigyelés és elemzés során. Egyszeres térbeli helyzetek értelmezése vizuálisan és szövegben. Tárgyakkal, épületekkel kapcsolatos információk gyűjtése. Egyszeres tárgykészítő technikák alkalmazása. Tervvázlatok készítése.	

<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Megfigyelések alapján a vizuális közlések érdekében különböző rajzi technikák alkalmazása. Tárgykészít , kézm ves technikák megfelelő alkalmazása. Tárgyak, épületek felmérése, elemzése, értelmezése különböző szempontok alapján. Elemzési szempontok megfelelő érvényesítése. A választás lehet ségének mérlegelése a feladatmegoldás során felmerül ötletek között.</p>
--	--

<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>
<ul style="list-style-type: none"> – Tárgytervezés, tárgyalkotás (pl. érdekes eszköz) a vizuális felmérésb l, megismerésb l származó elemz tapasztalatok (pl. rajzos felmérés) alapján, a gazdaságos anyaghasználat érvényesítésével – Mintatervezés megadott cél érdekében (pl. textilterv, CD-borító , falfestmény az iskola udvarán). – Épületek, tárgyak átalakítása, áttervezése meghatározott célok vagy más funkció betöltése (pl. használati tárgyból személyes tárgy) érdekében. Egy napjainban ismert használati tárgy átalakítása más funkciójú m kódésre, pl. vasalóautó. – Egyszer m szaki jelleg ábrázolás segítségével (pl. alaprajz, metszetrajz, vetületi ábrázolás) saját tervezés (pl. tárgy, környezet) megjelenítése szerkesztéssel és szabadkézi rajzban, illetve az önálló tervezési, tárgyalkotó folyamat dokumentálása az ötlett l a kivitelezésig. A környezettudatos élet lehet ségeinek összegy jtése a közvetlen környezetben. Tananyag, téma: alkotások az utcán – reklámplakátok, feliratok, házak, falfestmények, szobrok, szök kutak, utcabútorok, játszótéri játékok, lámpák stb. 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>Matematika:</i> Síkbeli és térbeli alakzatok. Vetületi ábrázolás. – <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> Szükségletek és igények elemzése, tevékenységhez szükséges információk kiválasztása, tervezés szerepe, jelent sége, m veleti sorrend betartása, eszközhasználat. Lakókörnyezet-életmód. Tárgyak, szerkezetek, rendeltetés. – <i>Biológia-egészségtan:</i> Min ségi tulajdonságok megkülönböztetése. Környezet fogalmának értelmezése. Helyi természet- és környezetvédelmi problémák felismerése. Környezettudatos magatartás, fenntarthatóság. – <i>Földrajz:</i> védett hazai és nemzetközi természeti értékek.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tervezési folyamat, felmérés, funkció, gazdaságos anyaghasználat, alaprajz, metszetráajz, vetületi ábrázolás, m szakai jelleg ábrázolás, vonalfajta, környezettudatos magatartás, környezetvédelem.
----------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Tárgy- és környezetkultúra Az épített környezet története	Órakeret 5 óra
El zetes tudás	Tárgyak, épületek vizuális megfigyelése adott szempontok alapján. Azonosságok és különbségek célirányos megfogalmazása a megfigyelés és elemzés során. Tárgyakkal, épületekkel kapcsolatos információk gy jtése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Alakított, tervezett környezet értelmezése különböz módon. Különböz korú és típusú tárgyak, épületek felmérése, elemzése, értelmezése különböz szempontok alapján. Az építészet térszervez és tömegalakítást szolgáló eszközeinek megértése. Elemzési szempontok megfelel érvényesítése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - Tárgyak, épületek összehasonlító elemzése a történeti változást vagy a földrajzi elhelyezkedést jól szemléltető szempontok szerint (pl. anyaghasználat, funkció). - Az építészet történetében megjelenő alapvető térszervezést és tömegalakítást (pl. alaprajztípusok, alátámasztó elemek, térlefedések) szolgáló építészeti megjelenések összegzése a fontosabb építésztörténeti példák alapján. - Tananyag, téma: az enteriőr stílusváltozásai a különböző történelmi korszakokban. Lakásbelső képe régi stílusokból és napjainkból. Jellegzetes példák megfigyelése az úri, a polgári és a népi építészetben. - A perspektivikus ábrázolás. Geometrikus alapformák látvány utáni távlati ábrázolása. Egy- és kétirányú perspektíva (irányvonalak, iránypont, horizont). Vetületi ábrázolás. A vetületi képek értelmezése. Axonometrikus ábrázolás. Szerkesztett képek és formák. Képalakítás a megismert axonometrikus szerkesztésekkel. A műszaki ábrák hagyományos és új megoldásai. A számítógépes rajzolás jelentősége (előnyei, hátrányai). - Legalább egy, közvetlen tapasztalatok útján megismerhető néprajzi tájegység (pl. Tiszántúl – pl. Jászság, Bodrogsík) tárgykultúrájának (pl. épület, öltözködés, használati tárgy) elemző vizsgálata és legfontosabb jegyei alapján megkülönböztetése más tárgycsoportoktól. Különböző népművészeti motívumok megfigyelése, majd egy színkompozíció (festmény vagy színes grafika) készítése a választott népi motívumok felhasználásával. 	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> épületek, használati és dísz tárgyak megfigyelése.</p> <p>- <i>Hon- és népismeret:</i> Néprajzi tájegységek, nemzetiségek. Hagyományos paraszti tárgykultúra.</p> <p>- <i>Földrajz:</i> A természeti környezet és a kultúra összefüggései. Magyarország és a Kárpát-medence földrajza, kulturális régió.</p> <p>- <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> lakókörnyezet és életmód; tárgyak, szerkezetek, rendeltetése.</p> <p>- <i>Ének-zene:</i> népdalok, hangszeres népzene.</p>

<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Építészeti elem, közösségi és személyes tér, alaprajztípus, osztatlan és osztozott (vagy egyszer és kétszeres) tér, fülke-, oldal-, kereszthajó, apszis, dongaboltozat, keresztboltozat, oszloprend, masztaba, piramis, akropolisz, amfiteátrum, bazilika, palota, kúria, használati tárgy, dísz tárgy, rituális tárgy, viselet, népi kultúra, néprajzi tájegység, kézművészet, ipari formatervezés.</p>
------------------------------------	---

Ajánlott mű típusok, művek, alkotók

Amennyiben a különböző korok és kultúrák feldolgozását kronologikus megközelítésben végezzük, az alábbi mű típusok, művek, alkotók bemutatása ajánlott:

19. század építészetének megjelenései (pl. Pollack Mihály: Nemzeti Múzeum, Steindl Imre: Országház, W. Clark A. Clark: Lánchíd, Péchy Mihály: Református Nagytemplom, Kühnel Pál, Packh János, Hild József: F. székesegyház, Hild József: Székesegyház). A 19. század festészetének és szobrászatának megjelenései (id. Markó Károly: Visegrád, Ferenczy István: Pásztorlányka, Antonio Canova: Géniusz). A romantika, biedermeier, a magyar történelmi festészet, a realizmus, az impresszionizmus, a posztimpresszionizmus festői és építészeti (pl. Joseph Paxton, Feszli Frigyes, Ybl Miklós, Gustave Eiffel, Schulek Frigyes, Jean-Auguste-Dominique Ingres, John Constable, Eugène Delacroix, Francisco Goya, Jea-Francois Millet, William Turner, Claude Monet, Eduard Manet, William Morris, Paul Gauguin, Georges Seurat, Vincent van Gogh, Paul Cézanne, Székely Bertalan, Benczúr Gyula, Madarász Viktor, Wágner Sándor, Than Mór, Paál László, Munkácsy Mihály, Szinyei Merse Pál).

A válogatás fontos szempontja, hogy a bemutatott művek az egyetemes művészettörténet legjelentősebb és tipikus műveivel szemléltessék a témát, míg a magyar művészettörténetben megtalálható leglényegesebb példák is bemutatásra kerüljenek. A fentebb ajánlott műveken és alkotókon kívül adott témák szemléltetésére további mű típusok és művek is felhasználhatók. Különösen érvényes ez akkor, ha az adott témát nem kronologikus, hanem tematikus megközelítésben dolgozunk fel, vagy ha nem elsősorban művészettörténeti, hanem nyitottabban értelmezett kultúrtörténeti, tárgytörténeti tartalmakat mutatunk be. Ezekben az esetekben a válogatás további fontos szempontja, hogy az adott téma függvényében a magas művészet és a populárisabb irányzatok egyformán szemléltessék az adott tartalmat, hogy térrel (pl. Európán kívüli kultúrákból származó művek) és idővel (pl. akár kortárs művek) független válogatás mutassa be a témát. Fontos továbbá, hogy a vizuális kommunikáció, valamint a tárgy- és környezetkultúra részterületek szemléltetéséhez a kortárs kultúrából, a történelmi korokból, illetve a közelmúltból származó példákat is felhasználhatjuk (pl. építészet alaprajzi, alátámasztási és térlefedési változásai).

<p>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p>Célirányos vizuális megfigyelési szempontok önálló alkalmazása. A vizuális nyelv és kifejezés eszközeinek tudatos és pontos alkalmazása az alkotótevékenység során adott célok kifejezése érdekében. Bonyolultabb kompozíciós alapelvek használata különböző célok érdekében. Térbeli és időbeli változások vizuális megjelenítésének kifejező vagy közlő szándékának megjelölésének értelmezése, és következtetések megfogalmazása. Alapvetően közlő funkcióban lévő képi vagy képi és szöveges megjelenések egyszerű értelmezése. Az épített és tárgyi környezet elemző megfigyelése alapján összetettebb következtetések megfogalmazása. Több jól megkülönböztethető technika, médium (pl. állókép-mozgóképek, síkbeli-térbeli) tudatos használata az alkotótevékenység során. A médiatudatos gondolkodás megalapozása a vizuális kommunikációs eszközök és formák rendszerezéséből feldolgozása kapcsán. A mozgóképi közlésmód, az írott sajtó és az online kommunikáció szövegszervezési alapeszközeinek felismerése. Mozgóképi szövegek megkülönböztetése a valóság ábrázolásához való viszony, alkotói szándék és nézői elvárás karaktere szerint. Társaművészeti kapcsolatok lehetőségeinek értelmezése. A legfontosabb kultúrák, művészettörténeti korok, stílusirányzatok megkülönböztetése és a meghatározó alkotók műveinek felismerése. Vizuális jelenségek, tárgyak, műalkotások árnyaltabb elemzése, összehasonlítása. A vizuális megfigyelés és elemzés során önálló kérdések megfogalmazása. Önálló vélemény megfogalmazása saját és mások munkájáról.</p>
--	--

8. évfolyam

Éves óraszám 36 óra

Heti óraszám: 1 óra

Mivel a vizuális kultúra tantárgy legfontosabb célja ebben az iskolaszakaszban is a vizuálisan, illetve vizuális művészi eszközökkel megismerhető világ vizsgálata, az esztétikai, művészeti nevelés kulcskompetencia fejlesztésének feladatát képes leginkább közvetíteni. E megismerési folyamatban különösen fontos szerepet nyer, hogy a tantárgy nem csupán a megfigyelés, értelmezés, azaz a befogadás tevékenységeinek segítségével kívánja teljesíteni ezt a feladatot, hanem csakúgy, mint az alsóbb iskolaszakaszokban, egy produktumokat létrehozó, szorosán kapcsolódó alkotótevékenység segítségével. E tevékenység különösen fontos, mert az alkotófolyamat során az önálló tanulói utak bejárásával a hatékony és önálló tanulás támogatásának is megteremtődik a lehetőség, továbbá ez az összetett megismerési és fejlesztési folyamat fokozottan segíti az önismeret és önértékelés képességének a fejlesztését, ennek segítségével ebben az iskolaszakaszban különösen fontos jelentőséget nyerhet az adott tantárgy és a pályaorientáció kapcsolata is. Ebben az időszakban különösen fontos továbbá a vizuális nevelés érték közvetítő és értékteremtő hatásának személyiségformáló ereje, így továbbra is nagyban segítheti a testi, lelki egészség megteremtését és fejlesztését. Mivel a vizuális kultúra tantárgy hagyományosan erős kultúrák közvetítő szerepben van, így a történelmi korok művészetének megismerése erősítheti a nemzeti öntudatot, illetve a történelmi példák esztétikai preferenciái a szociális kompetenciák fejlesztését is támogathatják. A vizuális kultúra tantárgy kevésbé hagyományos, azonban szükség szerint korszerű tartalmai a képzőművészetet kívül a vizuális kommunikáció és a tárgy- és környezetkultúra, amelyek határozott céllal tisztázzák ki a médiatudatosság fejlesztését, illetve a fenntarthatóság, környezettudatos szemlélet erősítését.

A vizuális kultúra részterületei közül ebben a szakaszban a gyerekek természetes érdeklődését és szükségletét is kielégítve, a „Vizuális kommunikáció” részterület fejlesztési feladata veszi át a fő szerepet, illetve a „Kifejezés, képzőművészet” részterületnek a modern művészet és kortárs kultúra által közvetíthető tartalmai kapnak fontosabb, kiemelt szerepet, míg a „Tárgy- és környezetkultúra” részterület követelményei az építészettörténet összességében megközelítését és a környezettudatosság erősítését tisztázzák ki célul.

A médiatudatosság fejlesztésének egyre fontosabb aspektusa a vizuális megfigyelés és értelmezés segítségével megvalósuló médiahasználat és médiaértés. Ebből következően a mozgóképkultúra és médiaismeret bizonyos vizuális kultúrához kapcsolódó fejlesztési követelményei is itt jelennek meg, külön tematikai egységekben (lásd a vizuális kommunikáció tematikai egységei után).

Részletes fejlesztési célok és követelmények

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kifejezés, képzőművészet Érzelmek, hangulatok kifejezése	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	Látvány plaszticitásának és színviszonyainak, érzelmi hatásainak megfigyelése és kifejező ábrázolása. Színtani alapok kifejező használata és ismerete. Önkifejezés alkalmazása az alkotó-tevékenységekben. Vizuális-esztétikai jelleg szempontok érvényesítése az alkotásokban. Különböző festészeti, grafikai és plasztikai technikáknak a kifejezési szándékuknak megfelelő alkalmazása.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Érzelmek, hangulatok megfogalmazása egyéni szín- és formavilágban. A kifejezésnek megfelelő kompozíció használata. Személyes gondolatok, érzelmek vizuális megjelenítése a vizuális kifejezés alapvető eszközeinek segítségével. Önálló vélemény megfogalmazása saját és mások munkáiról.
---	---

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Látványok, jelenségek asszociatív megjelenítése, kifejezés feldolgozása színes technikákkal (pl. színismeretek áttekintése, a monokróm festészet), különböző színérzet (pl. hideg, meleg), illetve különböző ábrázolási rendszerek (pl. perspektíva, axonometria) használatával. Színkontrasztok fajtáinak összegzése, szintani kísérletek. Színkontrasztok megfigyelése a műalkotásokon. Ellentétes tulajdonságok, érzelmek, fogalmak ábrázolása – A színek hatásai. A színek szimbolikus jelentése. (pl. önjel vagy mandala tervezése a színek érzelmi szerepét hangsúlyozva, illetve képátalakítás a Vadakra jellemző szín- és faktúrahhasználattal, vagy emberi alakot ábrázoló kollázsok készítése Matisse nyomán.) – Művészeti élmények (pl. zene, mozgás, médiajelenség) vizuálisan értelmezhető megjelenítése önkifejezés asszociációs alkotások által síkban, térben, időben (pl. zene hangulatát kifejező festészeti vagy plasztikai megjelenítéssel). – További színhez kapcsolódó feldolgozási lehetőségek: festés zenére, (pl. egy választott zene hangulatának megörökítése festményen) – Művészeti alkotások kifejező, sajátos átdolgozása, átírása, parafrázis készítése (pl. Picasso képei, melyet Velázquez nyomán készített, vagy Dali <i>Fiókos Vénusz</i> című alkotása, továbbá Barabás Márton kortárs festőművész <i>Párkák</i> című műve is jó kiindulási alap lehet ezeknél a feladatoknál). Képátalakítás különböző módszereinek megismerése (pl. egy valóságos fénykép alapján a kép átalakítása [tájképfestés] a Vadakra jellemző szín- és faktúrahhasználattal.) 	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> verbális közlésformák, a műelemzés verbális módszerei.</p> <p><i>Ének-zene:</i> A zenei és vizuális élmények kapcsolata. Zenei kompozíció.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> jelenetek, mozgások, összetett mediális művészeti hatások élményének feldolgozása.</p>

Kulcsfogalmak/fogalmak	Megjelenítés, vizuális átírás, stilizálás, kiemelés, kompozíció, színritmus, vonalritmus, formaritmus, felületek (textúra, faktúra), parafrázis.
-------------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kifejezés, képzőművészet A művészeti közlés, művészi jelentése	Órakeret 8 óra
--	--	-----------------------

<p>El zetes tudás</p>	<p>M vészeti és a képz m vészeti ágak legfontosabb jegyeinek megkülönböztetése a m elemzés során. M vészeti alkotások, vizuális jelenségek, látványok verbális és képi elemzése. A vizuális kifejezés eszközeinek használata. Vizuális esztétikai jelleg értékítéletek megfogalmazása elemzésekben, illetve érvényre juttatása az alkotó feladatokban.</p>
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A vizuális közlés különböz m fajú köznapi és m vészi formáinak árnyalt megkülönböztetése. Különböz ábrázolási rendszerek, színkontrasztok, felületi hatások felismerése, kifejez szerepük értékelése m alkotások tematikus elemzésén keresztül. A megfigyelt jelenségek, m alkotások formai és színviszonyainak értelmezése vizuális és verbális módszerekkel. A legjelent sebb m vészettörténeti stíluskorszakok és irányzatok legjellemz bb m alkotásainak és szimbolikus tárgyainak azonosítása. Önálló vélemény megfogalmazása saját és mások munkáiról.</p>

<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>
---	-----------------------------------

<ul style="list-style-type: none"> - Az alkotómunkához kapcsolódva m alkotások megfigyelése alapján, m vészettörténeli korszakok, stílusirányzatok (különösen a 20. század irányzatai) stílusjegyeinek elemzése, összehasonlítása, m vek tematikus csoportosítása (pl. m faj, formarend, technika, kifejez eszköz, tériség, m célja: pl. megörökítés, provokálás) szerint. Általános bevezet a modern m vészetr l. Annak összegzése Mi a modern m vészet? Beszélgetés a modern szobrászat és festészet néhány jelent sebb alkotásáról. M faji határok összemósódási folyamatának elemzése. - Egy ismert épület kubista stílusban való megjelenítése. A kubista képszerkesztés módszereit tükröz rajzok, festmények vagy kollázsok készítése. - Személyes véleményt kifejez elemz jelleg vizuális megjelenítés adott témában. Képvariációk színekkel: Deim Pál Ádám és Éva cím szitasorozatának elemzéséhez kapcsolódó feladatok. Portrészorozat: különböz érzelmeket kifejez portrék ábrázolása. - Képek, látványok, médiaszövegek, események (pl. m alkotások, fotók, filmek, élmények, álmok, közösségi alkalmak) önálló elemzése a vizuális közlés köznapi és m vészi formáinak megkülönböztetésével. - A perspektivikus kép szerkesztésének szabályai. Egyszer sített vonaltávlati szerkesztések. - A szürrealizmus festészetéhez kapcsolódva. „A különc zseni”, Dalí m vészetének bemutatásán keresztül egyéni álmokképek festése. - A tanulmány fogalma. Drapériák a m alkotásokon. Pl. egy (vagy két) ponton felfüggesztett textildarab lerajzolása. 	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> Id meghatározás. M vészeti korstílusok és irányzatok köt ése a társadalmi, kulturális háttérhez. Társadalmi témák vizuális megjelenítése. <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a m vészeti ágak mellérendelt viszonyainak megtapasztalása. <i>Ének-zene:</i> m vészettörténeli és zenetörténeli összefüggések. <i>Informatika:</i> Internetes portálok használata. Digitális prezentációk készítése.</p>
--	--

<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>M vészi kifejezés, látványelemzés, téri helyzet, vetület, képsík, axonometria, egy- és kétiránypontos perspektíva, képz m vészeti m faj, plaszticitás, arányrendszer, kompozíció, képkivágás, síkbeli és téri helyzetviszonylat, takarás, felület, forma, faktúra, textúra, szín, tónus, irány, térbeliség, formatömeg, f szín, mellékszín, kevert szín, színkontraszt, tónus, szín-, vonal-, formaritmus, stílusorszak, stílusirányzat, intermediális kifejezés/m faj, kortárs m vészet.</p>
---------------------------------------	--

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Vizuális kommunikáció Magyarázó képek/rajzok</p>	<p>Órakeret 2 óra</p>
<p>El zetes tudás</p>	<p>A legfontosabb vizuális jelek, jelzések, szimbólumok értelmezése, alkotó használata. Képi utasítások követése, illetve ilyenek létrehozása.</p>	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Nem vizuális természetű információk érzékletes képi megfogalmazása. Idélt folyamatok értelmezhető vizuális megjelenítése.
---	---

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Pontosan értelmezhető információközlések képi és rajzos használati utasítások megfogalmazásával, kivitelezésével (pl. kitalált, „képtelen tárgyról”) a különféle jelentésmódok, ábrázolások megfigyelésének céljával. – Nem vizuális természetű információk érzékletes megjelenítése egyezményes jelzések használatával (pl. grafikonon, diagramon), és/vagy saját jelzésrendszer alkalmazásával [pl. önjelek tervezése egy megismert jelentéstár alapján, geometriai formákat, számokat, betűket és állatszimbólumokat tömörítve], a jelentésváltozatok megfelelő kódolásának tudatosítása érdekében. Egy adott jelről, vagy ábráról verbális információk megfogalmazása. – Diagram, grafikon, piktogram, embléma témakör feldolgozása. Különböző logók (pl. környezetvédelmi, iskolai) vagy horoszkópjelek tervezése. 	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Szöveg és kép viszonya. Nyelvi és nem nyelvi kódok mindennapi közlési helyzetekben.</p> <p><i>Meggy</i> z kommunikáció. Ábrák, képek, illusztrációk kapcsolata a szöveggel. Szó szerinti és metaforikus jelentés.</p> <p><i>Matematika:</i> Rajzolt, illetve tárgyi jelek értelmezése.</p> <p>Rendszeralkotás: elemek elrendezése különféle szempontok szerint. Rendszerezést segítő eszközök (fadiagram, útdiagram, táblázatok).</p> <p><i>Földrajz:</i> a mindennapi környezetben előforduló jelek, jelzések, a jelekből álló információhoz kapcsolódó kommunikáció.</p>

Kulcsfogalmak/fogalmak	Egyezményes jel, jelzés, saját jel, jelzés, jelrendszer, (szimbólum, grafikon, diagram, embléma, logó).
-------------------------------	---

Tematikai egység/Fejlesztési cél	Vizuális kommunikáció Mozaiképi közlés	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Jelenségek megfigyelése adott szempontok alapján. Idélt folyamatok, változások megfigyelése, ábrázolása. Különböző mozgások vizuális rögzítése. Hang és kép együttes alkalmazása. Tervvázlatok készítése.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Mozgások megfigyelése, megjelenítése. Id beni folyamatok értelmezhet megjelenítése.
---	---

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A mozgókép m ködésének, a mozgás illúziókeltésének értelmezése kreatív feladatmegoldás érdekében (pl. rajzolt/fotózott zootróp-szalag készítése zootróp-dobba/hengerbe). – Pl. A futurista m vészek képkalkotói módszereinek tanulmányozása. A festészet és a fotóm vészet kapcsolata. – A mozgóképi nyelv alapjainak, m ködésének értelmezése, majd kreatív alkalmazása összetettebb feladat kapcsán (pl. képregény, story-board), mely a médium sajátos (nyelvi) m ködésének felismerését célozza meg. – Képregények készítése egyéni témaválasztás alapján (pl. metamorfozis témájában). 	<p><i>Dráma és tánc:</i> cselekmény, jelenet, feszültség, konfliktus, fordulópont; díszlet, jelmez, kellék, fény- és hanghatások.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> elbeszél , cselekmény, epizód, helyszín, szerepl , leírás, párbeszéd, jellemzés; szerkezet, a cselekményt alkotó elemek, fordulatok, jelenet, konfliktus, feszültség, tet pont, fordulópont.</p> <p><i>Informatika:</i> Egyszer animációk. A hagyományos médiumok modern megjelenési formái.</p>

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Technikai kép, optikai játék (taumatróp, zootróp), retinális utóképhatás, a mozgás illúziója, animáció, képregény, story-board.
--------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Vizuális kommunikáció Montázs	Órakeret 2 óra
El zetes tudás	Jelenségek megfigyelése adott szempontok alapján. Id beli folyamatok, változások megfigyelése, ábrázolása. Különböz mozgások vizuális rögzítése. Hang és kép együttes alkalmazása. Tervvázlatok készítése. Reflektálás filmes élményekre. Szabad asszociáció.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Id beni folyamatok értelmezhet megjelenítése. A vizuális kommunikáció különböz formáinak csoportosítása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
--	----------------------------

<p>– Térben és időben egymástól távol eső elemek, részletek, motívumok egységes egészzé szervezése új információközlés, alkotás létrehozása, különféle technikával megvalósított konkrét feladatmegoldás (pl. fotókollázs) érdekében.</p> <p>– Pl. A dadaizmus művészettörténeti elemzése kapcsán is bemutatható a montázs, illetve a montázs-elv. A Merz (Kurt Schwitters művészete). A montázs készítésének különböző fajtái. Egyéni portfólió összeállítása, készítése megadott szempontok szerint.</p>	<p><i>Dráma és tánc:</i> ellentét és párhuzam, a feszültségteremtés eszközei.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a kompozíció meghatározó elemei; különböző nézőpontú elbeszélés; cselekmény, epizód, helyszín, szereplő, leírás, párbeszéd, jellemzés; szerkezet, a cselekményt alkotó elemek; ismétlés, fokozás, párhuzam, ellentét; metaforikus jelentés; allegória, szimbólum; szórakoztató irodalom, filmes feldolgozások.</p>
--	--

<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Montázs és gondolkodás, montázs-elv, tér-idő szervezés, (mozgóképi szerkesztés/montázs), leíró és szubjektív kép/nézőpont; lineáris-cselekményábrázoló és párhuzamos montázs.</p>
------------------------------------	--

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Vizuális kommunikáció Vizuális kommunikációs formák</p>	<p>Órakeret 3 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Fényképek, újságképek, reklámképek csoportosítása adott szempontok alapján, olvasása, értelmezése.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A vizuális kommunikáció különböző formáinak csoportosítása.</p>	

<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>
---	-----------------------------------

<ul style="list-style-type: none"> -A verbális és a vizuális kommunikáció közötti lényegi különbségek felismerése és megfogalmazása kreatív gyakorlatok tanulságaiból levonva (pl. képek szóbeli leírásával, „közvetítésével” történő rekonstruálással). -Kitalált történet írása Dalí Az ég zsiráf című festményéről. -A vizuális kommunikáció különböző formáinak csoportosítása, összehasonlítása a különböző vizuális kifejezőeszközök, médiumok tudatosítása érdekében. -A fotó és a film kapcsolata (képsorozatok, képkivágások: közelkép, nagyotétel, félközeli beállítások megfigyelése). -Az op-art művészet jellemzői. Térhatás és mozgás két dimenzióban. Optikai illúziók elemzése vizsgálata. -Furfangos képi illúziók. Többértelmű képek vizsgálata. -Plakátművészet régen és ma. Pl. plakáttervezés a szecesszió divatjából kiindulva. 	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Nyelvi és nem nyelvi kódok, mindennapi közlési helyzetek, meggyőző kommunikáció. A nyomtatott és az elektronikus szövegek jellemzői. Gyakori szövegtípusok (pl. médiaszövegek). Ábrák, képek, illusztrációk kapcsolata a szöveggel. Információhordozók természete, kommunikációs funkcióival és kultúrájával (pl. vizuális, audiovizuális, elektronikus).</p> <p><i>Informatika:</i> Multimédiás dokumentumok elemei. Az információs technológián alapuló kommunikációs formák. Kommunikációs médiumok és szerepük. A hagyományos médiumok modern megjelenési formái.</p> <p><i>Matematika:</i> Osztályozás. Rendszeralkotás elemek elrendezése; rendszerezést segítő eszközök (pl. táblázatok).</p>
--	--

<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>A kép „módkódja”, állókép és mozgókép különbözősége, közvetlen és közvetett kommunikáció, tömegkommunikáció, távközlés, televízió, internet, gesztusnyelv, plakát, képes forgatókönyv, fotográfia, mozgókép, médium. Képkivágás, nézet (gépállás, gépmozgás), beállítás, jelenet, expozíció, lezárás, konfliktus, fordulat, elbeszélő szerkezeti alapséma.</p>
------------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Média és mozgóképkultúra – A média kifejező eszközei Reprodukálás és ábrázolás – a mozgókép kettős természete	Órakeret 1 óra
Előzetes tudás	A reprodukálás, a technikai úton rögzített kép/hang és az ábrázolás fogalmának ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az életkornak megfelelő mozgóképi (film, televízió, videó, komputerjáték, web) szövegértés képességének fejlesztése, az önálló és kritikus attitűd kialakítása, a mozgóképi írás-olvasás tudás fejlesztése. Alapszintű mozgóképnyelvi tájékozottság megszerzése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
– A mozgóképi közlés kettős természetének, azaz egyszerre ábrázoló és reprodukáló alaptulajdonságának megtapasztalása és tudatosítása (pl. híradórészletek tanulmányozása alapján). A dokumentum és a fikció fogalmának magyarázata konkrét példákon keresztül.	<i>Magyar nyelv és irodalom; ének-zene; dráma és tánc; vizuális kultúra: az elbeszélő, eladó kifejezési szándékának szubjektív nézőpontja.</i>

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Dokumentum, fikció, reprodukció, ábrázolás, kettős természet, valóság.
------------------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Média és mozgóképkultúra – A média kifejező eszközei A kiemelés (hangsúlyozás) alapeszközei a mozgóképi ábrázolásban, az írott és az online sajtóban	Órakeret 2 óra
Előzetes tudás	A művészeti alkotások és a médiaszövegek egyaránt konstruált textusok. A művek (irodalmi, képzőművészeti, zenei alkotások) és a médiaszövegek nyelvi jellemzőivel, használatával kapcsolatos néhány fontos alapfogalom (pl. ismétlés, motívum, kompozíció) ismerete, helyes alkalmazása élő szóban.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az életkornak megfelelő mozgóképi (film, televízió, videó, komputerjáték, web) szövegértés képességének fejlesztése, az önálló és kritikus attitűd kialakítása, a mediális írás-olvasás tudás fejlesztése. A médiumok nyelvi apparátusára vonatkozó alapszintű tájékozottság megszerzése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Mozgóképi szövegek (pl. reklámok, klipek) megfigyelése és elemzése annak tudatosítása céljából, hogy melyek a figyelemirányítás, kiemelés eszközei (legfontosabb motívumok ismételése, közelkép, fény/szín, zenei hangsúlyok, kameramozgások, váltakozó beállítások tempója). – Napilapok, magazinok, címlapok és belső oldalak rendjének megfigyelése, a nyomtatott és online sajtó szövegeinek megkonstruálása során alkalmazott fontosabb figyelemvezető, kiemelő eljárások tudatosítása érdekében (pl. címrend, betűméret, tipográfia, szín és folthatások, tördelés, írott szöveg és képi illusztráció viszonya, képaláírás, linkek, felnyíló/futó ablakok, hang-és képanyagok). – Újság, magazin vagy könyvborító címlapjának megtervezése. 	<p><i>Magyar nyelv és irodalom; ének-zene; dráma és tánc; vizuális kultúra:</i> a hangsúlyozás, nyomtatékosítás eszközei a társadalmi életben.</p> <p><i>Informatika:</i> a hagyományos médiumok modern megjelenési formáinak megismerése, alkalmazása.</p>

Kulcsfogalmak/fogalmak	Ismételés, közelkép, képkivágás, címrend, tipográfia, tördelés, illusztráció, képaláírás.
-------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Média és mozgóképkultúra – A média kifejező eszközei A montázs szerepe és alapformái a mozgóképi ábrázolásban	Órakeret 1 óra
Előzetes tudás	A dolgok elmondásának, megjelenítésének szükségszerű módja, a kihagyás, tér- és időváltások alkalmazása, az ehhez kapcsolódó konvenciók elfogadása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az életkornak megfelelő mozgóképi (film, televízió, videó, komputerjáték, web) szövegértés képességének fejlesztése, az önálló és kritikus attitűd kialakítása, a mediális írás-olvasás tudás fejlesztése. A médiumok nyelvi apparátusára vonatkozó alapszintű tájékozottság megszerzése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>–A filmkép jelenidej ségének megtapasztalása, felismerése és a montázs alapfunkcióinak azonosítása a mozgóképi ábrázolásban (pl. a cselekmény folyamatosságának és ritmusának megteremtése, a mozgóképi szöveg jellemz terének és idejének létrehozása, jelentésalkotás) kreatív gyakorlatok kapcsán (pl. egyszer történés vagy történet tervezése és felvétele „kamerába vágott” technikával), az alpvét montázstípusok és megoldások kipróbálása érdekében (pl. lineáris, párhuzamos montázs, flashback, flash forward).</p> <p>–M vészeti példák (pl. képz m vészet, fotó, irodalom, zene) összevetésével a montázshatás általánosabb, emberi gondolkodást és kifejezést jellemz értelmének tanulmányozása.</p>	<p><i>Informatika:</i> Digitális képek jellemz inek megismerése (pl. méret, szín, színmélység, kontraszt), min ségének javítása. Képszerkeszt program használata. M veletek képekkel, képszerkesztés, képvágás. Montázs készítése.</p> <p><i>Digitális hangformátumok megismerése. Az egyes formátumok közötti átalakítás elvégzése. Hang vágása egy hangszerkeszt program segítségével.</i></p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom; ének-zene; dráma és tánc:</i> id beli és térbeli változások kifejezései különböz eszközökkel.</p>

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Montázs, szerkesztés, id , tér, folyamatosság, ritmus, flashback.
--------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Tárgy- és környezetkultúra Tervezett, alakított környezet	Órakeret 4 óra
El zetes tudás	Közvetlen környezet vizuális megfigyelése alapján tapasztalatok megfogalmazása. Azonosságok és különbségek célirányos megfogalmazása a megfigyelés és elemzés során. Egyszer téri helyzetek értelmezése vizuálisan és szövegben. Tárgyakkal, épületekkel kapcsolatos információk gy jtése. Egyszer tárgykészít technikák alkalmazása. Tervvázlatok készítése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Megfigyelések alapján a vizuális közlések érdekében különböz rajzi technikák alkalmazása. Tárgykészít , kézm ves technikák megfelelő alkalmazása. Tárgyak, épületek felmérése, elemzése, értelmezése különböz szempontok alapján. Elemzési szempontok megfelelő érvényesítése. A választás lehet ségének mérlegelése a feladatmegoldás során felmerül ötletek között.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
--	----------------------------

<p>–Tárgytervezés (pl. öltözék kiegészít [öv, táska, ékszer stb.]), tárgyalakotás (pl. állóóra-, lámpa, illetve közlekedési eszközök [repül , léggömb, autó, motor, stb.] tervezése) a vizuális felmérésb l, megismerésb l származó elemz tapasztalatok (pl. rajzos felmérés) alapján, a gazdaságos anyaghasználat érvényesítésével.</p> <p>–Egyszer m szaki jelleg ábrázolás segítségével (pl. alaprajz, metszetrajz, vetületi ábrázolás) saját tervezés (pl. lakóház, szoba) megjelenítése szerkesztéssel és szabadkézi rajzban, illetve az önálló tervezési, tárgyalakotó folyamat dokumentálása az ötlett l a kivitelezésig.</p> <p>–Természeti forma részletes rajzi elemzése (értelmez vázlatok, fázisrajzok, keresztmetszetek megjelenítése). Választható feladatok: pl. a) Illusztráció készítése egy növényhatározóba. b) Egy citromról (vagy bármely gyümölcsr l, zöldségr l) tanulmányrajzok készítése. c) Koponyák ábrázolása.</p> <p>–A környezettudatos élet lehet ségeinek összegy jtése a közvetlen környezetben..</p>	<p><i>Matematika:</i> Síkbeli és térbeli alakzatok. Vetületi ábrázolás.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> Szükségletek és igények elemzése, tevékenységhez szükséges információk kiválasztása, tervezés szerepe, jelent sége, m veleti sorrend betartása, eszközhasználat. Lakókörnyezet-életmód. Tárgyak, szerkezetek, rendeltetés.</p> <p><i>Biológia-egészségtan:</i> Min ségi tulajdonságok megkülönböztetése. Környezet fogalmának értelmezése. Helyi természet- és környezetvédelmi problémák felismerése. Környezettudatos magatartás, fenntarthatóság.</p> <p><i>Földrajz:</i> védett hazai és nemzetközi természeti értékek.</p>
--	---

<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Tervezési folyamat, felmérés, funkció, gazdaságos anyaghasználat, alaprajz, metszetrajz, vetületi ábrázolás, m szaki jelleg ábrázolás, vonalfajta, környezettudatos magatartás, környezetvédelem.</p>
---------------------------------------	--

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Tárgy- és környezetkultúra Az épített környezet története</p>	<p>Órakeret 5 óra</p>
<p>El zetes tudás</p>	<p>Tárgyak, épületek vizuális megfigyelése adott szempontok alapján. Azonosságok és különbségek célirányos megfogalmazása a megfigyelés és elemzés során. Tárgyakkal, épületekkel kapcsolatos információk gy jtése.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Alakított, tervezett környezet értelmezése különböz módon. Különböz korú és típusú tárgyak, épületek felmérése, elemzése, értelmezése különböz szempontok alapján. Az építészet térszervez és tömegalakítást szolgáló eszközeinek megértése. Elemzési szempontok megfelele érvényesítése.</p>	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A modern építészet jellemzői, sajátosságai, jeles képviselői. A Bauhaus. A Nagy Lakóegység (funkcionalista stílus). Szoborszerű épületek (organikus építészet). Az organikus építészet magyar követői. A funkcionalista és az organikus építészet összehasonlítása. – Az építészet történetében megjelenő alapvető térszervezést és tömegalakítást (pl. alaprajztípusok, alátámasztó elemek, térlefedések) szolgáló építészeti megjelenések összegzése a fontosabb építészettörténeti példák alapján. – Legalább egy, közvetlen tapasztalatok útján megismerhető néprajzi tájegység tárgykultúrájának (pl. épület, öltözék, használati tárgy) elemző vizsgálata és legfontosabb jegyei alapján megkülönböztetése más tárgycsoportoktól. Népismeret: a színtestek. Csíkos vagy négyzethálós mintatervek készítése. Papírszövés. Maszk készítése (pl. maori, állatos, busó stb.) álarcok tervezése. Régi magyar népszokások felelevenítése, kutatómunka az interneten vagy a könyvtárban. Pl. a karácsonyhoz köthető témák ábrázolása csoportmunkában vagy egyénileg. 	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> épületek, használati és dísz tárgyak megfigyelése.</p> <p><i>Hon- és népismeret:</i> Néprajzi tájegységek, nemzetiségek. Hagyományos paraszti tárgykultúra.</p> <p><i>Földrajz:</i> A természeti környezet és a kultúra összefüggései. Magyarország és a Kárpát-medence földrajza, kulturális régió.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> lakókörnyezet és életmód; tárgyak, szerkezetek, rendeltetése.</p> <p><i>Ének-zene:</i> népdalok, hangszeres népzene.</p>

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Építészeti elem, közösségi és személyes tér, alaprajztípus, osztatlan és osztott (vagy egyszer és b vített) tér, f -, oldal-, kereszthajó, apszis, dongaboltozat, keresztboltozat, oszloprend, használati tárgy, dísz tárgy, rituális tárgy, viselet, népi kultúra, néprajzi tájegység, kézm vesség, ipari formatervezés.
----------------------------	---

Ajánlott m típusok, m vek, alkotók

Amennyiben a különböző korok és kultúrák feldolgozását kronologikus megközelítésben végezzük, az alábbi m típusok, m vek, alkotók bemutatása ajánlott:

- 19–20. század fordulójának irányzatai, [azaz szecesszió és szimbolizmus] pl. A. Gaudi, A. Rodin, G. Klimt, Toulouse-Lautrec, Rippl-Rónai József, Csontváry Kosztka Tivadar),
- 20. századi, [azaz fauvizmus, kubizmus, futurizmus, expresszionizmus, absztrakt irányzatok, konstruktivizmus, dadaizmus, szürrealizmus, op-art] (pl. W. Gropius, Breurer Marcell, Gerrit Thomas Rietveld, Friedrich Hundertwasser, F. L. Wright, Le Corbusier, H. Moore, H. Matisse, V. Kandinszkij, P. Picasso, M. Duchamp, M. Chagall, K. Schwitters, U. Boccioni, S. Dali, P. Mondrian, K. Malevics, P. Klee, Kassák Lajos, J. Pollock, A. Warhol, V. Vasarely). Továbbá
- a kortárs irányzatok példái (pl. Makovecz Imre, Erdély Miklós, Barabás Márton, Olajos György, Sipos Eszter).
- A válogatás fontos szempontja, hogy a bemutatott m vek az egyetemes m vészettörténet legjelent sebb és tipikus m veivel szemléltessék a témát, míg a magyar m vészettörténetben megtalálható leglényegesebb példák is bemutatásra kerüljenek. (Pl. Ferenczy Károly, Fényes Adolf, Tihanyi Lajos, Czóbel Béla, Sz nyi István, Egry József, Medgyessy Ferenc, Borsos, Miklós néhány jelent sebb alkotása.)

A fentebb ajánlott m veken és alkotókon kívül adott témák szemléltetésére további m típusok és m vek is felhasználhatók. Különösen érvényes ez akkor, ha az adott témát nem kronologikus, hanem tematikus megközelítésben dolgozunk fel, vagy ha nem els sorban m vészettörténeti, hanem nyitottabban értelmezett kultúrtörténeti, tárgytörténeti tartalmakat mutatunk be. Ezekben az esetekben a válogatás további fontos szempontja, hogy az adott téma függvényében a magas m vészet és a populárisabb irányzatok egyformán szemléltessék az adott tartalmat, hogy tért l (pl. Európán kívüli kultúrákból származó m vek) és id t l (pl. akár kortárs m vek) független válogatás mutassa be a témát. Fontos továbbá, hogy a vizuális kommunikáció, valamint a tárgy- és környezetkultúra részterületek szemléltetéséhez a kortárs kultúrából, a történelmi korokból, illetve a közelmúltból származó példákat is felhasználhatjuk (pl. építészet alaprajzi, alátámasztási és térlefedési változásai).

<p>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p>Célirányos vizuális megfigyelési szempontok önálló alkalmazása. A vizuális nyelv és kifejezés eszközeinek tudatos és pontos alkalmazása az alkotótevékenység során adott célok kifejezése érdekében. Bonyolultabb kompozíciós alapelvek használata különböző célok érdekében. Térbeli és időbeli változások vizuális megjelenítésének kifejező vagy közlő szándékának megjelölésének értelmezése, és következtetések megfogalmazása. Alapvetően közlő funkcióban lévő képi vagy képi és szöveges megjelenések egyszerű értelmezése. Az épített és tárgyi környezet elemző megfigyelése alapján összetettebb következtetések megfogalmazása. Több jól megkülönböztethető technika, médium (pl. állókép-mozgóképek, síkbeli-térbeli) tudatos használata az alkotótevékenység során. A médiatudatos gondolkodás megalapozása a vizuális kommunikációs eszközök és formák rendszerezéséből feldolgozása kapcsán. A mozgóképi közlésmód, az írott sajtó és az online kommunikáció szövegszervezési alapeszközeinek felismerése. Mozgóképi szövegek megkülönböztetése a valóság ábrázolásához való viszony, alkotói szándék és nézői elvárás karaktere szerint. Társadalmi és művészeti kapcsolatok lehetségeségeinek értelmezése. A legfontosabb kultúrák, művészettörténeti korok, stílusirányzatok megkülönböztetése és a meghatározó alkotók műveinek felismerése. Vizuális jelenségek, tárgyak, műalkotások árnyaltabb elemzése, összehasonlítása. A vizuális megfigyelés és elemzés során önálló kérdések megfogalmazása. Önálló vélemény megfogalmazása saját és mások munkájáról.</p>
--	--

VIZUÁLIS KULTÚRA 9-10 évfolyam

Célok és feladatok

A vizuális nevelés legfőbb célja, hogy hozzásegítse a tanulókat a látható világ jelenségeinek, a vizuális művészeti alkotásoknak árnyaltabb értelmezéséhez és megítéléséhez. A tantárgy így nemcsak a képzés- és iparművészet területeinek a feldolgozásával foglalkozik tehát, hanem tartalmi közélemel a vizuális jelenségek, közlések olyan köznapi formáinak vizsgálatát is, mint a tömegkommunikáció vizuális megjelenései, a legújabb elektronikus médiumokhoz kapcsolódó jelenségek és az épített, alakított környezet. A képzés művészet, vizuális kommunikáció, tárgy- és környezetkultúra a vizuális kultúra tantárgynak olyan részterületei, amelyeknek a tartalmi végigkísérik a közoktatásban a vizuális nevelést, ám a különböző iskolaszakaszokban különböző módon kapnak hangsúlyt. Ezek a részterületek azonban a legfontosabb tartalmakat biztosítják csupán a fejlesztéshez, de hatékony fejlesztés csakis komplex feladatokban, egymással összefüggő feladatsorokban értelmezhető. A tantárgy oktatása tevékenység-, illetve gyakorlatközpontú, ahol alapvető fontosságú a játékos-kreatív szemlélet, illetve hogy a tantárgy tartalmainak feldolgozása komplex, folyamatorientált megközelítésben történjen, így a projektmódszer eszközét is felhasználja a tanítás-tanulás folyamatában.

A NAT fejlesztési feladatainak alapján a vizuális kultúra tantárgy gyakorlati tevékenységeinek fontos célja az érzéki tapasztalás, a környezettel való közvetlen kapcsolat fenntartása, erősítése, ezáltal a közvetlen tapasztalatszerzés, az anyagokkal való érintkezés, az érzékelés érzékenységének fokozása. További cél tudatosítani az érzékelés különböző formáinak (például látás, hallás, kinetikus érzékelés) kapcsolatát, amely a számítógépes környezet bevonásával képes egy újabb, „más minőség” intermediális szemléletet is kialakítani. A fejlesztés átfogó célja segíteni a tanulókat abban, hogy képesek legyenek az érzékelés hatalmas mennyiségű képi információt, számtalan spontán vizuális hatást minél magasabb szinten, kritikusan feldolgozni, a megfelelő szelekciót elvégezni, értelmezni, továbbá ezzel kapcsolatos önálló véleményt megfogalmazni, illetve segíteni a művészi és köznapi vizuális közlések pontos értelmezését, továbbá fokozni az alkotómunka során a vizuális közlés és kifejezés árnyalt megjelenítését. A vizuális nevelés kiemelt fontosságú feladata a kreativitás működtetése, illetve fejlesztése, a kreatív képességek kibontakoztatása. Nagy hangsúlyt kap a kreatív problémamegoldás folyamatának és módszereinek tudatosítása, mélyítése. A fejlesztés célja az örömteli, élményt nyújtó, a személyes megnyilvánulásnak legnagyobb teret engedő alkotótevékenység megszerettetése, ezáltal a motiváció fokozása, egy szélesebb értelemben vett alkotó magatartás kialakítása. Cél továbbá a problémamegoldó képesség erősítése, hiszen a feladatok önálló megoldása bizonyos rutinok, készségek kialakításával kezdődik, majd az egyre önállóbban végzett tevékenységeken keresztül jut el a projektfeladatok önálló megoldásáig. A tanulók önismeretének, önkritikájának, önértékelésének fejlesztése kritikai szemléletmód kialakításával a gyakorlati tevékenységeken keresztül valósul meg, amelyek mindegyike – eredeti céljától függetlenül is – személyiségfejlesztő hatású. Motiváló hatásuk mellett segítik az érzelmi gazdagodást, az empátia, az intuíció fejlesztését, az önálló ízlés, a belső igényesség kialakulását, az önértékelés és önismeret kialakulása révén pedig a céltudatos önszabályozást.

Mindezeketől függetlenül a vizuális kultúra tanításának fontos alapelve azonban, hogy a művészeti nevelés valójában művészettel nevelésként értelmezendő, hiszen a közoktatásban a művészet nem lehet célja, csupán eszköze a nevelésnek, azaz egy közismereti tárgy közvetlen feladata nem lehet a „művészképzés”.

A fenti célok és szemlélet megvalósítását segíti a kerettanterv, amely konkrét módszertani segítséget nem biztosít, hiszen nem ez a feladata, de a fejlesztési követelmények részletezésével teszi konkrétabbá az elvárható fejlesztés irányát. A kerettanterv – némileg eltérően a NAT kompetenciafejlesztési kiindulópontjától – a vizuális kultúra részterületei szerint („Kifejezés, képzés művészet”, „Vizuális kommunikáció”, „Tárgy- és környezetkultúra”) szervezi a fejlesztés

követelményeit. Az említett részterületeket további tematikai egységekre bontja, és ezeken belül fogalmazza meg a fejlesztés követelményeit, amelyekhez két évfolyamra ajánlott óraszámokat is feltüntet. Természetesen sem a tematikai egységek, sem a tematikai egységekbe foglalt tantervi követelmények sorrendje nem jelez semmiféle időrendi sorrendet vagy logikai kapcsolatot, illetve egy-egy fejlesztési követelmény nem azonos egy-egy tanóra tananyagával. Az optimális tartalomtervezés folyamán a tematikai egységeket rugalmasan kell kezelni, a tanulószervezés felépítésének logikáját követve felhasználni, az adott évfolyamra ajánlott óraszám figyelembevételével.

9–10. évfolyam

Ebben az iskolaszakaszban – csakúgy, mint eddig – a vizuális kultúra tantárgy az esztétikai, művészetnevelés érdekében végzi feltevékenységeit, azonban egyre nagyobb hangsúlyt kap a kritikai gondolkodás és problémamegoldó gondolkodás, illetve a szociális érzékenység fejlesztése. A felnőtté válás folyamatában különösen fontos az önismeret, a reális önértékelés erősítése, amely kiváltképp a tantárgy sajátosságából eredő alkotótevékenységhez kapcsolódó, egyénre szabott feladatokon keresztül érhető el. Ugyanakkor egyrészt a fejlesztési cél tartalmaként választott társadalmi problémák vizsgálata, másrészt a tantárgy jellemző módszertanából következő munkamódszer (pl. gyakori csoportmunka), erősíti a szociális kompetenciát, az egymás iránt érzett felelősségvállalást.

A médiatudatosság fejlesztését különösen indokolja a kortárs társadalom igénye, amely a fiatalok médiahasználati szokásai miatt egyre fontosabb szerepet kap az adott iskolaszakaszban. E fejlesztés fontosságának hangsúlyozása különösen indokolt az adott tantárgyban, hiszen az információs csatornák gazdagodása a szöveges információbefogadás mellé felzárkóztatja a vizuális információk tudatos befogadásának fontosságát is, mivel az információk forrása és jellege alapján szöveg és kép együtt értelmezése napjainkban gyakoribb jelenség valós élethelyzetekben. A médiatudatosság fejlesztésének tehát egyre fontosabb aspektusa a vizuális megfigyelés és értelmezés segítségével megvalósuló médiahasználat és médiaértés.

A fentiekben is következik, hogy a korosztályban kevésbé a kifejező szándékú rajzi, festészeti produktumok létrehozása a cél, mint inkább a tervezési gondolkodás fejlesztése, illetve a technikai médiumok felhasználásával létrehozható produktumok elkészítése, amely egyúttal hozzájárul a digitális kompetencia fejlesztéséhez. Ebben az iskolaszakaszban – csakúgy, mint az előzőben – a vizuális kultúra részterületei közül a „Vizuális kommunikációhoz” kapcsolódó fejlesztés kerül előtérbe, amely közvetlen kapcsolatban van a médiafogyasztás tudatosságának erősítésével, illetve a „Tárgy- és környezetkultúra” részterület vizsgálatával a környezettudatos életforma jelentőségének megértése és elfogadása nyer fontosságot. Miután a tantárgy kultúraközvetítő szerepe erősödik, egyre lényegesebb a befogadó tevékenység jelenléte a tanórán, még hozzá más kapcsolódó tárgyakban szerzett ismeretek, tapasztalatok koherens felhasználásával.

Az alsóbb iskolaszakaszban (5–8. évfolyamon) a gyerekek már ismerkedtek a különböző kultúrák és korok vizuális művészetnevelésével, e szakaszban az ismeretek rendszerezése, szintézise, illetve az esetleges kronologikus megközelítésen túl egy problémaközpontú közvetítés ígér hatékonyságot.

A gimnázium 9–10. évfolyamán a tanuló felismeri, hogy a különböző vizuális művészetek érzelmi, gondolati, erkölcsi, esztétikai élmények, a tapasztalatszerzés forrásai. Nyitott alkotások befogadására, képes a vizuális események önálló feldolgozására, életkorának megfelelő szint értelmezésére, ennek során a művekben megjelenített témák, élethelyzetek, motívumok, formai megoldások közötti kapcsolódási pontokat azonosítására, többféle értelmezési kontextusban helyezésére. A tanuló képes állóképi, plasztikai, mozgóképi és intermedialis karakter megjelenítésre. Képes makettek, modellek konstruálására, belső terek különböző funkciókra történő önálló átrendezésére. Hajlandó kísérletezni új technikákkal, módszerekkel és anyagokkal. Képes a média által alkalmazott álló- és mozgóképi kifejező eszközöket értelmezni, médiatartalmakat

használni, megfelelő kommunikációs stratégiával rendelkezik a nem kívánatos tartalmak elhárítására. Nyitott és motivált az IKT nyújtotta lehetőségek kihasználásában. Képes arra, hogy saját munkáját tárgyilagosan értékelje, és szükség esetén tanácsot, információt, támogatást kérjen. Együttműködik társaival, igényli és képes a feladatmegoldást segítő információk megosztására. Problémamegoldó tevékenységét egyre inkább a függetlenség, a kreativitás és az innováció jellemzi.

9. évfolyam

Éves óraszám: 36 óra

Heti óraszám: 1 óra

Részletes fejlesztési célok és követelmények

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kifejezés, képzőművészet Érzelmek, hangulatok kifejezése	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	A vizuális kifejezés eszközeinek felhasználása az alkotómunka és a vizuális elemzés során. Önkifejezés alkalmazása az alkotó tevékenységekben. Vizuális-esztétikai jelleg szempontok érvényesítése az alkotásokban. Különböző festészeti, grafikai és plasztikai technikák a kifejezési szándéknak megfelelő alkalmazása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az alkotó tevékenységekben a síkbeli, térbeli kifejezőeszközök, a térábrázolási konvenciók, a szintani ismeretek megfelelő alkalmazása. Érzelmek, hangulatok megfogalmazása egyéni szín- és formavilágban. A kifejezésnek megfelelő kompozíció használata. Megfigyelt és elképzelt téri helyzetek ábrázolása. Személyes gondolatok, érzelmek vizuális megjelenítése a vizuális kifejezés alapvető eszközeinek segítségével. Egyéni asszociációkra támaszkodó átírás, fokozás. Irodalmi (zenei) mű vagy történelmi esemény feldolgozása. Hagyományos és új vizuális technikák alkalmazása. Önálló vélemény megfogalmazása saját és mások munkáiról.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	

<ul style="list-style-type: none"> – M vészeti élmények (pl. zene, mozgás) megjelenítése önkifejező asszociációs alkotások által síkban, térben, időben (pl. zene hangulatát kifejező festészeti vagy plasztikai megjelenítéssel). Tartalom, téma: hangszerek formájából kiinduló képalkotás, mintatervezés. A zene tartalmát kifejező jel, piktogram, embléma tervezése. – M vészeti alkotások és természeti formák kifejező, sajátos átdolgozása, átírása, pl. stilizálás, jelalkotás, léptékváltás, nagyítás. Tartalom, témák: képalkotás és alkalmazott grafikai tervek készítése műalkotások és a látott formák részleteinek felhasználásával, pl. bélyeg tervezése, – Látvány megjelenítése egyénileg választott sajátos szándék (pl. kiemelés, figyelemirányítás) érdekében, a vizuális kifejezés eszközeinek sajátos változtatásával (pl. sajátos nézőpont, aránytorzítás, formaredukció). Tartalom, témák: a tanulmányrajz részletének nagyításával készített képalkotás. Felületalkotás: faktúravariációk készítése. – Különböző színekkel (pl. telített, derített, tört, hideg, meleg színek) hangulati hatás elérése a látvány kifejező megjelenítése érdekében (pl. feszültség, nyugalom). Tartalom, témák: színszótár készítése, a színek csoportosítása adott szempontok alapján, pl. kémiai eredet festékszínek, tulajdonnevekről elnevezett színek stb. Szubjektív színek: egy adott személy tulajdonságainak kifejezése színekkel. Nonfiguratív énkép festése. Pillanatnyi hangulat kifejezése kalligrafikus jelekkel. 	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Irodalmi szöveg értelmezése. Szöveg és kép kapcsolata.</p> <p><i>Matematika:</i> Síkbeli és térbeli alakzatok. Transzformációk. Matematikai összefüggések (pl. aranymetszés).</p> <p><i>Ének-zene:</i> zenei befogadó élmények.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> jelenetek, táncmozgások, összetett mediális hatások élményének feldolgozása.</p> <p><i>Informatika:</i> számítógép felhasználói szint alkalmazása.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Nonfiguratív megjelenítés, vizuális átírás, redukció, absztrakció, stilizálás, kiemelés, kontraszt, kompozíció, komplementer, színreflex, szín-, vonal-, formaritmus, kompozíció, konstruktív képépítés, automatikus írás.</p>

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Kifejezés, képzőművészet A művészi közlés, mű és jelentése</p>	<p>Órakeret 6 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>A művészet stíluskorszakait reprezentáló legfontosabb művészeti alkotások, alkotók felismerése, jelentőségének megértése. A vizuális kifejezés eszközeinek felismerése és használata műelemzés során. A megfigyelés segítségével műelemzés módszerek alkalmazása. Különböző ábrázolási rendszerek felismerése, értékelése műalkotásokon.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Művészettörténeti stíluskorszakok és irányzatok, témák, illetve problémakörök önálló értelmezése, többféle szempont alapján. Vizuális esztétikai jellegértékképletek megfogalmazása elemzésekben, illetve érvényre juttatása az alkotó feladatokban. Eltérő kultúrák legfontosabb vizuális jellemzőinek értelmezése összehasonlítással. Összehasonlítás során önállóan kialakított szempontok érvényesítése.</p>	
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>		<p>Kapcsolódási pontok</p>

<ul style="list-style-type: none"> – Tematikus ábrázolások elemzése a m vészetben (pl. emberábrázolás, térábrázolás, mozgásábrázolás), legfontosabb változások lényegének kiemelése és összegzése a különböző m vészettörténeti korszakokban. <p>Tartalom: a sík-és térábrázolás jellemz i; ábrázolási konvenciók pl.: a jellemz nézetek törvénye, a hatalomnak megfelelő méretábrázolás;</p> <ul style="list-style-type: none"> – M vészettörténeti korszakok (pl. skor, ókor, korakeresztény, népvándorlás kora, romanika és gótika) összegzése, a hasonlóságok és a legfontosabb megkülönböztet jegyek kiemelésével. <p>Tartalom, téma: a m alkotások elemzése és értelmezése. A különböző kompozíciós megoldások jellemz i. Jellegzetes kompozíciós megoldások a festészetben és a szobrászatban. Leggyakoribb kompozíciós eszközök.</p> <ul style="list-style-type: none"> – A perspektivikus, az axonometrikus és a vetületi ábrázolás jellemz inek megfigyelése a m alkotásokon. Az ábrázolási rendszerek jellemz inek ismerete, a szerkesztés elvei. Rekonstrukciós feladatok. A térbeliség kifejezésének módjai (vonallal, tónussal, színekkel). 	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> korstílusok, irányzatok társadalmi és kulturális háttere.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> stílusirányzatok, stílusokorszakok irodalmi jellemz i, képz m vészeti párhuzamok.</p> <p><i>Ének-zene:</i> M vészettörténeti és zenetörténeti összefüggések (korszakok, stílusok kiemelked alkotók, m fajok). Zenei befogadói tapasztalatok.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Látvány- és m elemzés, korszak, korstílus, stílusirányzat, képz m vészeti m faj, m típus, kompozíció, kép kivágás, képi és optikai helyzetviszonylat, kontraszt.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Vizuális kommunikáció Kép és szöveg	Órakeret 4 óra
<p>El zetes tudás</p>	<p>Nem vizuális természet információk érzékletes, képi megfogalmazása. A vizuális kommunikáció különböző formáinak megkülönböztetése és értelmezése. A technikai képkalkotás lehet ségeinek ismerete és megértése.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A technikai médiumok képkalkotó módszereinek megismerése. Vizuális közlés szöveggel és képpel különböző célok érdekében. Összetett vizuális kommunikációt szolgáló megjelenés tervezése.</p>	
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>		<p>Kapcsolódási pontok</p>

<ul style="list-style-type: none"> – Összetettebb vizuális közlés megvalósítása kép és szöveg együttes, összefonódó használatával (pl. saját készítés tárgyfotó stílusbeli átalakítása megfelel szoftverhasználattal, majd a képhez – a tartalmat módosító – szöveg társítása, grafikai kivitelezése) els sorban a jelentésmódosulások tudatosításának céljával. – Kreatív tervezés, kivitelezés szöveg és kép (egyenrangú) egymás mellé rendelésével (pl. m vészkönyv vegyes technika alkalmazásával és/vagy számítógép használatával, megadott témából kiindulva) a különféle jelentésrétegek új min ségének megvalósítása céljából. Tartalom, téma: a gótikus kódexek; bet stílusok; múzeumi katalógus tervezése adott témához. 	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Ábrák, képek, illusztrációk kapcsolata a szöveggel. Csoportos, nyilvános és tömegkommunikáció sajátosságai. Vizuális kommunikáció.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Montázs-elv, tipográfia (bet méret és stílus, oldalrendezés, oldalpár, kép és szöveg, kompozíció, borító); anyag(szer ség), m vészkönyv/art-book.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Vizuális kommunikáció Tömegkommunikációs eszközök	Órakeret 4 óra
<p>El zetes tudás</p>	<p>A vizuális kommunikáció különböz formáinak csoportosítása. A reklám hatásmechanizmusának elemzése.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A tömegkommunikáció eszközeinek és formáinak ismerete, csoportosítása, értelmezése. Vizuális reklámok értelmezése.</p>	
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>	

<p>–A tömegkommunikáció egy jellegzetes, a képet a szöveggel együtt alkalmazó médiumának értelmezése kreatív gyakorlatot köd en (pl. moziplakát, közérdek üzenetet közvetít plakát készítése internetr l letöltött film, képek felhasználásával) az összetettebb vizuális közlés alkotó megvalósítása céljából.</p> <p>Tartalom, téma: a vizuális közlés formái; saját tervezés tárgy reklámkampányának megtervezése (célközönség ismerete, csomagolás, embléma, szlogen, reklámplakát, forma-és szövegfolt, reklámfilm, kísér zene).</p>	<p><i>Mozgóképkultúra és médiaismeret:</i> Tömejtájékoztató. Kultúra és tömegkultúra, jelenségek a médiában. Virtuális valóság. Sztereotípa, reprezentáció.. A reklám hatásmechanizmusa. Valóságábrázolás és hitelesség, valóság, virtuális valóság. A figyelemirányítás, a hangulatteremtés és az értelmezés legfontosabb eszközei.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> Improvizáció. Jellemábrázolási technikák.</p> <p><i>Ének-zene:</i> populáris zenei stílusok.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Médiaszövegek jellemz i. A személyközi kommunikáció. Különféle beszédm fajok kommunikációs technikái hétköznapi kommunikációs helyzetekben.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Közvetett kommunikáció, média, médium, nyomtatott és elektronikus sajtó, televízió, közszolgálati, kereskedelmi és közösségi televízió, internet, hírközlés, reklám, fotografikus kép, tapasztalati- és reprezentált valóság, asszociatív, párhuzamos és bels montázs, sztereotípa, célközönség, valóság, hitelesség, plakát, m fajfilm.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Vizuális kommunikáció Tér-id kifejezése	Órakeret 4 óra
<p>El zetes tudás</p>	<p>Tér-id beni változások, folyamatok képi tagolásának pontos értelmezése és értelmezhet megjelenítése képsorozatokkal. Mozgóképi kifejez eszközök vizuális értelmezése.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A technikai médiumok (különösképpen a mozgóké) képalkotó módszereinek és m típusainak megismerése. Komplex audiovizuális közlés tervezése.</p>	
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>	

<p>–Meadott, vagy szabadon választott téma alapján komplex m tervezése (pl. kép/"fotó"regény, story-board készítése) a legf bb audiovizuális kifejezési eszközök tudatosítása céljából. A story-board és a képregény m fajának összehasonlítása.</p> <p>– A „látvány-hang-mozgás” hármas egységének kreatív alkalmazása összetettebb (mediális) tartalmú kreatív gyakorlat kapcsán (pl. videoperformansz tervezése és kivitelezése meadott témából kiindulva), majd a produkció elemz -értékel feldolgozása a szándék és a megvalósítás sikeressége szempontjából. Tartalom, témák: egy tanult m alkotásból kiinduló él kép készítése, a kép történetének továbbgondolása (képfolytatás, rövidfilm stb). Szerepjáték: a képen látott állóképi mozdulatok folytatása és ábrázolása. Középkori bestiárium: animációs film készítése a lények mozgásáról (fotósorozat, hangok, zörejek, zenekíséret).</p>	<p><i>Mozgóképkultúra és médiaismeret:</i> A figyelemirányítás, a hangulatteremtés és az értelmezés legfontosabb eszközei. Fényviszonyok, mozgás, szerepjáték hatásmechanizmusa.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> Mozgásos kommunikáció, improvizáció adott zene, téma vagy fogalom alapján. Performansz tervezése, kivitelezése. A színházm vészet összm vészeti sajátosságai, vizuális elemek alkalmazása.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Az id - és térmegjelölések értelmezése. Elbeszél , néz pont, történetmondás, cselekmény, helyszín, szerepl , leírás, párbeszéd, jellemzés, jellem, h stípus; helyzet, akció, dikció, konfliktus, monológ, dialógus, prolókus, epilógus, késleltetés, jelenet; néhány alapvet emberi léthelyzet, motívum, metafora, toposz, archetípus.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Story-board, forgatókönyv, beállítás, jelenet, a montázs(típusok) jelent sége, a narráció sémái és egyedi megoldásai, képregény, video/performansz.</p>

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Tárgy- és környezetkultúra Tervezett, alakított környezet</p>	<p>Órakeret 4 óra</p>
<p>El zetes tudás</p>	<p>A vizuális környezetben megfigyelhet téri helyzetek, színviszonyok pontos értelmezése és szöveges megfogalmazása. Megfigyelések alapján a vizuális közlések érdekében különböz rajzi technikák alkalmazása. Tárgyakkal, épületekkel, jelenségekkel kapcsolatos információk gy jtése. Tárgykészít , kézm ves technikák alkalmazása. Gyakorlati feladatok önálló el készítése.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Jelenségek, látványok vizuális megfigyelése és értelmezése során célirányos szempontok kiválasztása. Az adott tárgynak megfelelő tárgykészít technikák alkalmazása. Problémamegoldás a tervezés során. Építészeti és térélmények megfogalmazása szövegben. Összehasonlítás során önállóan kialakított szempontok érvényesítése. Tárgyak, épületek felmérése, elemzése, értelmezése adott szempontok alapján.</p>	

Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> –Ember alkotta objektumok és azok jellemző környezetének elemzés vizsgálata, értelmezése és összehasonlítása (pl. formai és/vagy színkapcsolódás, anyaghasználat szerint). –Szöveges eszközökkel leírt tárgy, épület vagy téri helyzet pontos megjelenítése vizuális eszközökkel, az adott környezet alapos, pontos megismerése érdekében. Pl. nagy térmélység , geometrikus elemekből álló szerkezet tervezése és festése a színperspektívát hangsúlyozó színekkel. –Tárgy- és épülettervezés a közvetlen környezet valós problémáira (pl. iskolai szelektív hulladékgyűjtés , iskolabútor) a műszaki jellegű ábrázolás legfontosabb sajátosságainak az alkalmazásával (pl. méretezés, vonalfajták, több nézet) szerkesztéssel és szabadkézi rajzban. –Belső terek, tárgyak átalakítása meghatározott célok (pl. közösségi terek intim részeinek kialakítása, hulladék kreatív újrahasznosítása) érdekében. 		<p><i>Matematika:</i> Méretezés. Gondolatmenet követése. Absztrahálás, konkretizálás.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> Szükségletek és igények elemzése, tevékenységhez szükséges információk kiválasztása, tervezés szerepe, jelentősége, műveleti sorrend betartása, eszközhasználat. Lakókörnyezet-életmód.</p>
Kulcsfogalmak/fogalmak	Tervezés, felmérés, tereprendezés, műszaki ábrázolás, környezettudatos magatartás, környezetvédelem.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Tárgy- és környezetkultúra Funkció	Órakeret 2 óra
Előzetes tudás	Tárgyakkal, épületekkel, jelenségekkel kapcsolatos információk gyűjtése. Tervvázlatok készítése. Gyakorlati feladatok önállóan készítése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az adott célnak megfelelő tárgykészítési technikák alkalmazása. Problémamegoldás a tervezés során. Tárgy és funkció kapcsolatának átfogó értelmezése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok

<p>–Környezet tervezése, áttervezése más feladat ellátására (pl. munka – pihenés, hétköznapi – ünnepi) vagy több funkció betöltésére (pl. öltözködés és rejtőzködés, közlekedés és pihenés), illetve a tervek elkészítése makett vagy modell formájában.</p> <p>Tartalom, témák: axonometrikus vagy perspektivikus szerkesztéssel tervezett egyszerű bútor, épület vagy szobabelsők. Ugyanannak a formának az ábrázolása különböző szemmagasságból. Az épület stílusához alkalmazkodó épületdísz tervezése, pl. kapukopogtató. Régi korok motívumainak megjelenése a mai divatban.</p> <p>– Funkcionális szempontokat kevésbé érvényesítő fikatív vagy elképzelt terek. Tartalom, témák: pl. labirintus, többértelmű tér, különböző nézetek egy látványon belül, lehetetlen alakzatok tervezése és makettezése.</p>	<p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> Szükségletek és igények elemzése, tevékenységhez szükséges információk kiválasztása, tervezés szerepe, jelentősége, művelési sorrend betartása, eszközhasználat. Lakókörnyezet-életmód.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> Produkciós munka. A színházművészet összességének sajátosságai.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> improvizáció, diákszínpad-előadás.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Funkció, funkcionalizmus, díszlet, makett, modell.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Tárgy- és környezetkultúra Az épített környezet története	Órakeret 4 óra
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Azonosságok és különbségek célirányos megkülönböztetése az elemzésben. Tárgyakkal, épületekkel, jelenségekkel kapcsolatos információk gyűjtés. A látott jelenségek elemzéséhez, értelmezéséhez szükséges szempontok megértése. Önálló kérdések megfogalmazása.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A vizuális környezet, tárgyak vizuális megfigyelése és a látvány értelmezése során célirányos szempontok kiválasztása. Különböző korú és típusú tárgyak, épületek pontos összehasonlítása különböző szempontok alapján, a következtetések célirányos megfogalmazásával. Fontosabb építészettörténelmi korszakok és irányzatok, lényegének megértése, megkülönböztetésük. Különböző korokból származó tárgyak megkülönböztetése különböző szempontok alapján. A múlt tárgyi emlékeinek értékelése, jelentőségének megértése.</p>	
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>		<p>Kapcsolódási pontok</p>

<p>–Az építészettörténet fontosabb korszakainak (pl. ókor, romanika, gótika) elemz vizsgálata, összehasonlítása és csoportosítása a legfontosabb építészettörténeti példák alapján. Az összehasonlítás szempontjai: tér-és tömegalakítás, tartószerkezetek, térlefedés, épít anyagok, az építés technikája, épületdíszítés, kapcsolat a társml vészetekkel,</p> <p>–A divat fogalmának (pl. öltözködés, viselkedésforma, zene, lakberendezés területén) elemz vizsgálata és értelmezése (pl. szubkultúrák viszonya a divathoz) a közvetlen környezetben tapasztalható példákon keresztül. Középkori oszlopok motívumaiból kiinduló díszlet vagy jelmez tervezése.</p> <p>–A hagyományos és a modern társadalmak tárgykészítésének, tárgykultúrájának (pl. öltözet, lakberendezési tárgyak) elemz vizsgálata példák alapján (pl. kézm ves technikával készült egyedi tárgy; sorozatgyártásban készült tömegetárgy; ipari formatervezés eredményeként készült egyedi tárgy), a legfontosabb karakterjegyek alapján azok megkülönböztetése. Jellegzetes férfi és n i öltözékek ókortól a gótikáig. Rangjelz színek és formák a viseletekben. A régészeti leletek tanulságai.</p> <p>–A m emlékek, vagy m emlék jelleg épületek helyzetének és esetleges hasznosításának vizsgálata a közvetlen környezetben. Tartalom, téma: a lakóhely közelében lévő m emléképilet elemzése: történet, adatok, rajz, fénykép, a felújítás dokumentumai.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Esztétikai min ségek. Toposz, archetípus állandó és változó jelentésköre.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> Társadalmi jelenségek értékelése. Társadalmi normák. Technológiai fejl dés. Fogyasztói társadalom.</p> <p><i>Biológia-egészségtan; földrajz:</i> Környezet fogalmának értelmezése. Helyi természet- és környezetvédelmi problémák felismerése. Környezettudatos magatartás, fenntarthatóság. Globális társadalmi-gazdasági problémák: fogyasztói szokások, életmód. Fenntarthatóság. Környezet és természetvédelem.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Alaprajztípus, alátámasztó és áthidaló elem, oszloprend, homlokzatosztás, megalitikus építészet, sírtípus, szent körzet és síregyüttes, egyházi építészet, palota, lakóház, stíluskeveredés, divat, szubkultúra, design, funkcionalizmus</p>

Ajánlott mű típusok, művek, alkotók

Amennyiben a különböző korok és kultúrák feldolgozását kronologikus megközelítésben végezzük, a részletes érettségi vizsgakövetelmény mű listája az irányadó a mű típusok, művek, alkotók szemléltetésére. E listában kronológiai sorrendben található a feldolgozásra ajánlott művek az skortól napjainkig. A listában a képzőművészeti alkotásokon kívül jelentősebb, stílusos tárgyak, tárgytípusok, fotók, népművészeti és Európán kívüli kultúrák műtárgyai és tárgyi emlékei is megtalálhatók. E listában szereplő tárgyakon és műtárgyakon kívül a szemléltetés anyagát tematikus módon is válogathatjuk.

A válogatás fontos szempontja, hogy a bemutatott művek az egyetemes művészettörténet legjelentősebb és tipikus műveivel szemléltessék a témát, míg a magyar művészettörténetében megtalálható leglényegesebb példák is bemutatásra kerüljenek. A részletes érettségi vizsgakövetelmény mű listájában ajánlott műveken és alkotókon kívül adott témák szemléltetésére további műtípusok és művek is felhasználhatók. A tananyag tematikus szempontú megközelítése esetében a válogatás fontos szempontja, hogy az adott téma függvényében ne csak művészettörténeti, hanem nyitottabban értelmezett kultúrtörténeti, tárgytörténeti példák is bemutatásra kerüljenek, továbbá hogy adott esetben a magas művészet példáin kívül populárisabb irányzatok egyformán szemléltessék az adott tartalmat, illetve hogy történelmi (pl. Európán kívüli kultúrákból származó művek) és időtörténelmi (pl. akár kortárs művek) független példák is szemléltessék a tananyagot. Fontos továbbá, hogy a vizuális kommunikáció, valamint a tárgy- és környezetkultúra részterületek szemléltetéséhez a kortárs kultúrából, a történelmi korokból, illetve a közelműltből származó példákat is felhasználhatjuk.

M TÁRGYLISTA

SKOR

1. Stonehenge, bronzkor
2. skori lakóházak (pl. (Çatal-Hüyük, Jerichó, Harappa, Mohendzso-Daro), Kr. e. 6000 k.
3. Willendorfi Vénusz, felső paleolitikum, Kr. e. 30 000 k. (Bécs, Naturhistorisches Museum)
4. Lausseli Vénusz (kő dombormű), felső paleolitikum, Kr. e. 30 000 k. (Franciaország)
5. Szegvár-Tölggyes „Sarlós isten”, újkőkor - Tiszai kultúra, (Szentés, Koszta József Múzeum)
6. Székita aranyszarvas Zöldhalompusztáról, vaskor Kr. e. 400 k. (Budapest, Magyar Nemzeti Múzeum) (=MNM)
7. skori barlangfestmények (Lascaux-i, Altamirai), felső paleolitikum Kr. e. 15 000 k.

ÓKORI EGYIPTOM

8. Gizai piramisegyüttes - kül. Kheopsz fáraó piramisa, óbirodalom, Kr. e. 2600-2500 k.
9. Ámon-Ré-templom, középbírodalom, Kr. e. XVI-XII. sz. Karnak
10. II. Ramszesz sziklatemploma, újbirodalom, Kr. e. 1300 k. Abu-Szimbél
11. Írnok (festett mészkő), óbirodalom, Kr. e. III. é. (Párizs, Louvre)
12. Falusi bírónő, óbirodalom, Kr. e. III. é. (Kairó, Egyiptomi Múzeum)
13. Nofretete fejszobra, Kr. e. 1360 k. (Berlin, Staatliche Museen - Charlottenburg)
14. Anubisz szobra, Tutenchamon sírjából, Kr. e. 1340 k. (Kairó, Egyiptomi Múzeum)
15. Echnaton fáraó családjával (kő dombormű), Aton kultusz, Kr. e. 1360 k. (Berlin, Staatliche Museen)
16. Medumi ludak (falfestmény), óbirodalom, Kr. e. 2550 k. (Kairó, Egyiptomi Múzeum)
17. Halastó, thébai sír (falfestmény), Kr. e. 1400 k. (London, British Museum)
18. „Fáraó vadászaton”, thébai (falfestmény), Kr. e. XIV. sz. (London, British Museum)
19. Tutenchamon arany halotti maszkja, Kr. e. 1340 k. (Kairó, Egyiptomi Múzeum)

20. Bútorok Tutanhamon sírletéből (pl. Tutanhamon fáraó trónusa), Kr. e. XIV. sz. (Kairó, Egyiptomi Múzeum)

ÓKORI MEZOPOTÁMIA

21. Zikkurat, Kr. e. 2000 e. Ur
22. Lamassu (kapu-rz-démon), Kr. e. VIII. sz. (Berlin, Staatliche Museen)
23. Babiloni Istaar kapu, Kr. e. 570 k. (Berlin, Staatliche Museen)
24. Alabástrom n-i fej Uruk-ból, Kr. e. 2800 k. (Bagdad, Irak Múzeum)
25. Bikafejes hárfa Urból, Kr. e. 2500 k. (Bagdad, Irak Múzeum)
26. Gudea, Lagas uralkodója italáldozatot mutat be, Kr. e. 2120. (Párizs, Louvre)
27. Sumér ékírásos tábla (vagy pecsétel-henger), Kr. e. 2000 k. (London, British Museum)

ÓKORI GÖRÖGORSZÁG

28. Knósszoszi palota, Kr. e. XVI. sz. Kréta
29. Mükénei fellegvár (kül.: Oroszlános kapu), Kr. e. XIV-XIII. sz.
30. Parthenon - Pheidiasz, Kr. e. V. sz. Athén
31. Egy görög színház (pl. delphoi vagy epidauroszi színház)
32. Athéni akropolisz, Kr. e. 447-434. - kül. Niké-templom, Erechteion
33. Zeus oltár, Kr. e. 180. (Berlin, Pergamon Múzeum)
34. Kurosz-szobor Athénből, Kr. e. 600 k. (New York, Metropolitan Museum)
35. Mürón: Diszkoszvető, Kr. e. 450 k. (Róma, Museo Vaticano)
36. Polükleitosz: Lándzsavívő, Kr. e. 450-440 k. (Nápoly, Museo Nazionale)
37. Praxitelész: Knidoszi Aphrodité, Kr. e. 350-340. (Róma, Museo Vaticano)
38. Delphoi kocsihajtó, Kr. e. 470 k. (Delphi Múzeum)
39. Szamothrakéi Niké, Kr. e. 200 k. (Párizs, Louvre)
40. (Rodoszi Athanadórosz, Agészandrosz és Polüdórosz): Laokoón Kr. e. II. sz. (Róma, Museo Vaticano)
41. Egy feketealakos vázákép (pl. Dionüszosz és bacchánsszék ábrázolással, Párizs, Bibliothéque Nationale)
42. Egy vörösalakos vázákép (pl. Orvietói kehelykratér Héraklész és társai, Párizs, Louvre)
43. Pergamoni Héphaiszteón padlómozaikja, Kr. e. 150 k. (Berlin, Staatliche Museen)

ETRUSZK, RÓMAI

44. Etruszk sírszarkofág házaspár portréjával, Kr. e. 625. (Róma, Museo Nazionale, Villa Giulia)
45. Colosseum, 70-90. Róma
46. Pantheon, 118-128 k. Róma
47. Vettiusok háza, I. sz. Pompei
48. „Vesta-templom”, I. sz. Róma
49. Római vízvezeték (pl. Segovia, Nimes)
50. Forum Romanum rekonstrukció
51. Traianus oszlopa, 110 k. Róma
52. Constantinus diadalíve, 312-315 k. Róma
53. Augustus szobra, I. sz. Róma
54. Marcus Aurelius bronz lovasszobra, 170 k. (Róma, Museo Capitolino)
55. Egy római portrészobor (pl. Caligula, Brutus, Vespasianus, Constantinus)
56. A Misztérium villa falfestmény (egy részlete), Kr. e. I. sz. 2/3.

KORAKERESZTÉNY

57. Santa Sabina, 422-432. Róma
58. San Apollinare in Classe és mozaikjai, VI. sz. Ravenna
59. Palotakápolna, 805. Aachen
60. Jó pásztor, mozaik, V. sz. Ravenna, Galla Placidia

61. Durrow-i Kódex, 7. sz. vagy a Kells-i kódex, VIII. sz. (Dublin, Trinity College)

NÉPVÁNDORLÁS KORA

62. Galgóci tarsolylemez, X. sz. (MNM)

63. Nagyszentmiklósi kincs, 800 k. (Bécs, Kunsthistorisches Museum)

64. Sankt galleni kolostor tervrajza 830 k. (Sankt Gallen, könyvtár)

65. Szarmata korongos fibula, III. sz. (MNM)

66. Germán sasfibula, VI. sz. (Nürnberg, Germanisches Nationalmuseum)

67. Avar szíjvég (pl. klárafalvi - Szeged, Móra Ferenc Múzeum)

68. Fejedelmi szablya markolata (Attila kard) X. sz. (Bécs, Schatzkammer)

69. Honfoglaló magyarok öltözete, rekonstrukció (MNM)

BIZÁNC

70. Hagia Sophia, VI. sz. Konstantinápoly

71. San Vitale, 532-547. és mozaikjai, 574 k. Ravenna

72. Szófia Székesegyház, XI. sz. Kijev

73. Nikopeia Istenanya, X. sz. (Velence, San Marco)

74. Trónoló Istenanya, 1280 k. (Washington, National Gallery of Art)

75. (Andrej) Rubljov: Szentháromság, 1430 k. (Moszkva, Tretyakovszkaja Galerija)

76. Szttaurotéka, X. sz. (Limburg, Székesegyházi Kincstár)

ROMANIKA

77. Maria Laach, bencés templom, XI-XIII. sz. (Koblenz mellett)

78. Pisai dóm, XI-XIII. sz.

79. Pontigny-i ciszterci templom, 1140-1170.

80. Szt. Mihály-templom, 1033. Hildesheim

81. Bencés apátsági templom, XIII. sz. Ják

82. Ciszterci templom, XIII. sz. eleje, Bélapátfalva

83. Csemeszkopácsi plébániatemplom, XIII. sz. 2/2

84. Szent István szarkofágja, XI. sz. (Székesfehérvár, István Király Múzeum)

85. Háromkirályok dombormű, XII. sz. a pisai dóm bronzkapujáról

86. Maiestas Domini, 1123 k. Clemente apszisából (Barcelona, Katalán Múzeum)

87. Koronázási palást, XI. sz. (MNM)

88. Bayeux-i kárpit, 1080 k. (Bayeux, Bibliothèque Municipale)

89. Magyar Szent Korona, XI-XIII. sz. (Parlament, Budapest)

90. Királyfej Kalocsáról, XIII. sz. (Budapest, Magyar Nemzeti Galéria = MNG)

91. Winchesteri biblia (H-iniciálé), 1150-1160. (Winchester, Cathedral Library)

GÓTIKA

92. Párizsi Notre Dame, 1163-1250.

93. Amiens-i székesegyház, 1236-(1389)

94. Chartres-i székesegyház, 1194-1220.

95. Ca d'Oro palota, XV. sz. Velence

96. Cambridge-i King's College Chapel 1446-1515.

97. Szent Vitus székesegyház, XIV. sz. Prága

98. Nyírbátori (ma) református templom, XV. sz. vége

99. Veleméri templom, XIV. sz.

100. Vajdahunyad vár, XV. sz. Vajdahunyad

101. Utolsó ítélet, XV. sz. 1/2. Kassa, Szent Erzsébet-templom északi kapuzata

102. Uta és Ekkehard szobra, 1250. Naumburg, dóm

103. Veit Stoss: Mária oltár, 1477-1483 k. Krakkó, Mária-templom

104. Kolozsvári Márton és György: Szent György, bronz, 1373. (Prága, Národní Galéri)

105. Chartres-i katedrális üvegablakai (pl. Mária halála), XIII. sz.

106. Cimabue: Trónoló Madonna, XIII. sz. vége (Firenze, Uffizi)
107. Giotto: Szent Ferenc élete, freskósorozat, XIII. sz. vége (Assisi, San Francesco)
108. Simone Martini, Lippo Memmi: Angyali Üdvözlet, 1323. (Firenze, Uffizi)
109. Kolozsvári Tamás: Kálvária, 1427. (Esztergom, Keresztény Múzeum)
110. M. S. Mester: Selmecebányai oltárképei, 1508. kül. Mária és Erzsébet találkozása (MNG)
111. L. csei Pál: L. csei Szent Jakab-templom f oltára, 1508-1517.
112. Wilton diptichon, 1400 k. (London, National Gallery)
113. Avignoni Piet , XV. sz. (Párizs, Louvre)
114. Limbourg fivérek: Május, Berry herceg óráskönyvéb l, 1410 k. (Chantilly, Musée Condée)
115. Magyar Anjou Legendárium, XIV. sz. 1/2 (Róma, Museo Vaticano; New York, Morgan Library; Szentpétervár, Ermitázs)
116. Képes Krónika, 1360 k. (Budapest, Országos Széchényi Könyvtár = OSZK)
117. Szent László fejereklyetartó, 1425 e. (Gy r, Székesegyház)
118. Suki-kehely, XV. sz. közepe (Esztergom, F székesegyházi Kincstár)
119. Az egyszarvú legendája, gobelinsorozat, (Párizs, Musée Cluny)
120. Szent László legenda, 1420-as é. (Kakaslomnic)
121. Muránói üvegtárgy (pl. Baldovierik esküv i edénye) XV. sz. (Murano, Üvegmúzeum)

EURÓPÁN KÍVÜLI KULTÚRÁK

393. Sziklarajzok Tasszilib l (Kr. e. IV. ée.)
394. Nagy Zimbabve (XIV-XV. sz.) (Mozambik)
395. Táncmaszk Elefántcsontpartról
396. sszobor Indonéziából (NM)
397. Húsvét-szigeti k szobrok (Polinézia)
398. Ausztráliai kéregfestmény (NM)
399. Vadkanmaszk fából (Melanézia) (NM)
400. Bábfigura (Wayang - Indonéziából) (NM)
401. „Nazca vonalak”, Kr. e. 200-Kr. u. 350. (Peru)
402. Machu Picchu, XVI. sz. (Peru)
403. A Nap piramisa, IV-IX. sz. (Teotihuacan)
404. Nagy Jaguár-templom (maja), 300-900. (Tikál)
405. Halotti maszk IV-V. sz. (Teotihuacan, Párizs, Musée de l'Homme)
406. A Nap Köve (azték naptár) XV. sz. (Mexico City, Nemzeti Antropológiai Múzeum)
407. Totemoszlop Északnyugat-Amerikából (Drezda, Museum für Völkerkunde)
408. Puebló, 350-1300. Mesa Verde
409. Cordobai nagymecset (IX-X. sz.)
410. Kászim pasa dzsámija (1543-1546. Pécs)
411. Királyfürd (1566-1587. Buda)
412. Gül Baba türbéje (Buda)
413. Kethüda-dzsámi, minaret (VIII. sz. Eger)
414. Ladik imasz nyeg, 6 oszlopos (XVIII. sz. Budapest, Iparm vészeti Múzeum)
415. Korán-lap (Arany Toll kalligráfija), (1186. Dublin, Ch. Beatty Könyvtár)
416. Nagy Sztúpa (Kr. e. III-I. sz. Szancsi)
417. A 26. adzsantai barlangtemplom belseje (640 k.)
418. Radzsarani-templom (XI-XIII. sz. Bhuvanesar, India)
419. Szúrja a Napisten, k sztéle (XIII. sz.)
420. Buddha Sákjamuni fej Gandharából (himalájai pála) (II-III. sz. Budapest, Hopp F. Keletázsiai Múzeum)
421. Siva Nataradzsza - Táncoló Siva (bronz) (XII-XIII. sz. Amszterdam, Museum van Aziatische Kunst)
422. Lótuszvirágot tartó bódhiszattva (falfestményrészlet) (az 1. számú adzsantai barlangtemplomból, 600-650 k.)
423. Rádzspu miniatúra (Krisna és Rádha a ligetben, XVIII. sz.)

424. Szteatitpecsétel k az Indusvölgyi kultúrából (Új Delhi, National Museum)
425. Kínai Nagy Fal, Csin-dinasztia (Kr. e. VI-III. sz. 220-ig)
426. A „Tiltott város” - a pekingi császári palotaegyüttes részlete, a nagy csarnokkal, Ming- és Csing-korszak
427. Föld alatti folyosórendszer a kínai „cseréphadsereg”-gel (Csin-si Huang-ti császár sírjához), Kr. e. 220-210. Lintong Hszian mellett
428. Temetkezési zászlókép selyem alapon (Ma-vang-tui 1. számú sír, Nyugati Hang-kor Kr. e. 206-Kr. u. 8.) (Peking, Neue archaeologische Funde in China)
429. Buddha és kíséri a Gyémánt szutrából (fametszet) (868.) (London, British Museum)
430. Csien-lung: Porcelándoboz pecsétfestéknek (XVIII. sz.) (Budapest, IM)
431. Hórjudzsi buddhista templom Arany Csarnoka (VII. sz.) (Nara)
432. Részletek Kacura Rikju császári villa tavaskertjéből a Sókintei nevű teaházzal (XVII. sz. e.) (Kioto)
433. Kamakurai Nagy Buddha-szobor (XIII. sz.)
434. Kacusika Hokusai: Déli szél és szép idő. A Fudzsjama harminchat képe sorozatból (1823-1829.) (Tokió, Heibonsha Publisher Ltd.)
435. No-maszk (XVI. sz.) (Tokió, Nemzeti

10. évfolyam

Éves óraszám: 36 óra

Heti óraszám: 1 óra

Részletes fejlesztési célok és követelmények

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kifejezés, képzőművészet Érzelmek, hangulatok kifejezése	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	A vizuális kifejezés eszközeinek felhasználása az alkotómunka és a vizuális elemzés során. Önkifejezés alkalmazása az alkotó tevékenységekben. Vizuális-esztétikai jelleg szempontok érvényesítése az alkotásokban. Különböző festészeti, grafikai és plasztikai technikák a kifejezési szándéknak megfelelő alkalmazása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az alkotó tevékenységekben a síkbeli, térbeli kifejezési eszközök, a térábrázolási konvenciók, a szintani ismeretek megfelelő alkalmazása. Érzelmek, hangulatok megfogalmazása egyéni szín- és formavilágban. A kifejezésnek megfelelő kompozíció használata. Megfigyelt és elképzelt téri helyzetek ábrázolása. Személyes gondolatok, érzelmek vizuális megjelenítése a vizuális kifejezés alapvető eszközeinek segítségével. Egyéni asszociációkra támaszkodó átírás, fokozás. Irodalmi (zenei) mű vagy történelmi esemény feldolgozása. Hagyományos és új vizuális technikák alkalmazása. Önálló vélemény megfogalmazása saját és mások munkáiról.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok

<p>– M vészeti élmények (pl. zene, mozgás, médiajelenség) megjelenítése önkifejező asszociációs alkotások által síkban, térben, időben (pl. zene hangulatát kifejező festészeti vagy plasztikai megjelenítéssel, talált tárgyakból készített installációval, fotókollázs technikával). Tartalom, téma: a zene és a képzőművészet kapcsolata.</p> <p>Dombormű készítése assemblage technikával. A környezetvédelmet hangsúlyozó fotókollázs, vagy drogellenes plakát készítése.</p> <p>– M vészeti alkotások kifejező, sajátos átdolgozása, átírása, parafrázis készítése (pl. színesből fekete-fehér vagy monokróm megjelenítés, kép kiegészítése sajátos elemekkel vagy részletekkel). Tartalom, téma: Régi korok festményeinek átalakítása: a szereplők átöltöztetése napjaink viseletébe. Szürrealista tárgy készítése az eredeti rendeltetés megváltoztatásával. Kép a képben átalakítás: képrészletek felcserélése, képötvözés, műalkotások szereplőinek helyettesítése tárgyakkal. Montázsos alapuló képmanipuláció.</p> <p>– Látvány megjelenítése egyénileg választott sajátos szándék (pl. kiemelés, figyelemirányítás) érdekében, a vizuális kifejezés eszközeinek sajátos változtatásával (pl. sajátos nézőpont, aránytorzítás, formaredukció).</p> <p>Tartalom, téma: vonalas és tónusos formatanulmány készítése (pl. fakéreg), a tanulmányozott forma átalakítása (pl. megszemélyesítés, színmódosítás, mintaritmus). Szimbolikus formák.</p> <p>– Stílusirányzatok (pl. kubizmus, expresszionizmus, op-art) formai, technikai megoldásainak az adott célnak megfelelő (pl. érzelmek kifejezése nem figuratív megjelenítéssel, látható dolgok megjelenítésének leegyszerősítése) alkalmazása saját, kifejező szándékú alkotásokban.</p> <p>Különböző színekkel (pl. telített, derített, tört, hideg, meleg színek) hangulati hatás elérése a látvány kifejező megjelenítése érdekében (pl. feszültség, nyugalom). Tartalom, téma: érzelmek, hangulatok, tulajdonságok kifejezése csak színekkel és faktúrával. Pl. az élet mulandóságára figyelmeztető vanitas-csendélet festése. Emberi tulajdonságokat vagy érzelmeket kifejező jelképes kapu tervezése. Egy forma kidolgozása expresszionizmusra jellemző torzításokkal és színhasználattal.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Irodalmi szöveg értelmezése. Szöveg és kép kapcsolata.</p> <p><i>Matematika:</i> Síkbeli és térbeli alakzatok. Transzformációk. Matematikai összefüggések (pl. aranymetszés).</p> <p><i>Ének-zene:</i> zenei befogadó élmények.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> jelenetek, táncmozgások, összetett mediális hatások élményének feldolgozása.</p> <p><i>Informatika:</i> számítógép felhasználói szint alkalmazása.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Nonfiguratív megjelenítés, vizuális átírás, redukció, absztrakció, stilizálás, kiemelés, kontraszt, kompozíció, komplementer, színreflex, szín-, vonal-, formaritmus, kompozíció, konstruktív képépítés, automatikus írás.</p>

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Kifejezés, képzőművészet A művészi közlés, mű és jelentése</p>	<p>Órakeret 6 óra</p>
---	---	---

Elszerezett tudás	A művészet stíluskorszakait reprezentáló legfontosabb művészeti alkotások, alkotók felismerése, jelentőségének megértése. A vizuális kifejezés eszközeinek felismerése és használata műelemzés során. A megfigyelés segítségével műelemzési módszerek alkalmazása. Különböző ábrázolási rendszerek felismerése, értékelése műalkotásokon.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Művészettörténeti stíluskorszakok és irányzatok, témák, illetve problémakörök önálló értelmezése, többféle szempont alapján. Vizuális esztétikai jellegértékelések megfogalmazása elemzésekben, illetve érvényre juttatása az alkotó feladatokban. Eltérő kultúrák legfontosabb vizuális jellemzőinek értelmezése összehasonlítással. Összehasonlítás során önállóan kialakított szempontok érvényesítése. A technikai képkalkítás – fotográfia, mozgókép – műfajainak, kifejezéseszközeinek ismerete és értelmezése azok képzőművészeti kapcsolódásaival.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<ul style="list-style-type: none"> – Tematikus ábrázolások elemzése a művészetben (pl. emberábrázolás, térábrázolás, mozgásábrázolás, táj, csendélet), legfontosabb változások lényegének kiemelése és összegzése a különböző művészettörténeti korszakokban. Tartalom, téma: látvány utáni tanulmányrajzok, fázisrajzok, mozdulatvázlatok (kroki) készítése álló és ülőalakról. Kompozíciós megoldások a különböző művészeti stíluskorszakokban és stílusokban (pl. a fény szerepe a barokk festményeken, a perspektíva szerepe a falfalak kiemelésében a reneszánsz festményeken). – Művészettörténeti korszakok (pl. reneszánsz és barokk, klasszicizmus és romantika) összegzése, a hasonlóságok és a legfontosabb megkülönböztető jegyek kiemelésével. – A századforduló irányzatainak (pl. szecesszió, posztimpreszionizmus, impresszionizmus) és a 20. század legfontosabb avantgard irányzatainak (pl. kubizmus, expresszionizmus, dadaizmus, fauvizmus, futurizmus, szürrealizmus) összegzése, a hasonlóságok és a legfontosabb megkülönböztető jegyek kiemelésével. – Kortárs művészeti megoldások (pl. intermediális megjelenítés, eseményművészet) feldolgozása: gyűjtés, elemzés, értelmezés és az eredmények bemutatása adott vagy önállóan választott társadalmi probléma feldolgozása kapcsán (pl. kirekesztés, megkülönböztetés, környezetszennyezés, szegénység). – A fotóművészet. Digitális fotózás. 	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> korstílusok, irányzatok társadalmi és kulturális háttere.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> stílusirányzatok, stíluskorszakok irodalmi jellemzői, képzőművészeti párhuzamok.</p> <p><i>Ének-zene:</i> Művészettörténeti és zenetörténeti összefüggések (korszakok, stílusok kiemelkedő alkotói, műfajok). Zenei befogadói tapasztalatok.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Látvány- és műelemzés, korszak, korstílus, stílusirányzat, képzőművészeti műfaj, műfaj, avantgard, avantgard irányzatok, kortárs képzőművészet, kompozíció, képkivágás, képi és optikai helyzetviszonylat, kontraszt, digitális képfeldolgozás, intermediális műfaj, eseményművészet.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Vizuális kommunikáció Kép és szöveg	Órakeret 4 óra
--	--	---------------------------

Elzetedes tudás	Nem vizuális természetű információk érzékletes, képi megfogalmazása. A vizuális kommunikáció különböző formáinak megkülönböztetése és értelmezése. A technikai képalkotás lehetőségeinek ismerete és megértése.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A technikai médiumok képalkotó módszereinek megismerése. Vizuális közlés szöveggel és képpel különböző célok érdekében. Összetett vizuális kommunikációt szolgáló megjelenés tervezése.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<p>– Összetettebb vizuális közlés megvalósítása kép és szöveg együttes, összefonódó használatával (pl. saját készítésű fotó-önarckép stílusbeli átalakítása megfelelő szoftverhasználattal, majd a képhez – a tartalmat módosító – szöveg társítása, grafikai kivitelezése) elsősorban a jelentésmódosítások tudatosításának céljával.</p> <p>Tartalom, témák: portré átalakítása pop-art stílusban (tisztaszínekre épülő színvariációk készítése). Képvers készítése a tartalom és a vizuális forma egységével. Betkompozíciók.</p> <p>– Kreatív tervezés, kivitelezés szöveg és kép (egyenrangú) egymásmellé rendelésével (pl. művészkönyv egyes technikaalkalmazásával és/vagy számítógép használatával, megadott témából kiindulva) a különféle jelentésrétegek új minőségének megvalósítása céljából.</p> <p>Tartalom, témák: arculattervezés, névjegykártya, ex-libris tervezése (teljes név vagy monogram). A plakát jellemzői és különböző plakáttípusok.</p> <p>– Vizuális közlés szöveggel és képpel a médiaipar területéhez kapcsolódóan (pl. televíziós műsorrend írása különféle szempontok alapján, majd műsor-újsággal tervezése, összeállítása képekkel kiegészítve, internet- és megfelelő szoftverhasználattal). A vizuális és szöveges üzenet külön-külön és együttes jelentésváltozásának megértése összetettebb kommunikációs szituációban.</p> <p>Tartalom, témák: tipográfiai tervezés szempontjai. Újságcímlap, vagy könyvborító tervezése.</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p> <p><i>Mozgóképkultúra és médiaismeret:</i> a médiaipar működése, műsorsorgyártás.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Ábrák, képek, illusztrációk kapcsolata a szöveggel. Csoportos, nyilvános és tömegkommunikáció sajátosságai. Vizuális kommunikáció. A számítógépes szövegvilág; az elektronikus tömegkommunikáció.</p> <p><i>Informatika:</i> Információk és a közlési cél. A médiumok, közléstípusok tartalmi megbízhatósága, esztétikai értéke.</p>
Kulcsfogalmak/fogalmak	Montázs-elv, tipográfia (betűméret és stílus, oldalrendezés, oldalpár, kép és szöveg, kompozíció, borító); intermédia, anyag(szerkezet), művészkönyv/art-book, műsorsorrend.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Vizuális kommunikáció Tömegkommunikációs eszközök		Órakeret 4 óra
Elzetedes tudás	A vizuális kommunikáció különböző formáinak csoportosítása. A reklám hatásmechanizmusának elemzése.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tömegkommunikáció eszközeinek és formáinak ismerete, csoportosítása, értelmezése. Vizuális reklámok értelmezése.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok	

<ul style="list-style-type: none"> – A tömegmédiák alapulajdonságainak, hordozóinak (pl. újság, DVD), intézményeinek, csatornáinak és funkcióinak (pl. hírközlés, szórakoztatás, reklám) csoportosítása, elemzése rendszeres feladatok megoldásán keresztül. A film művészet m fajtái. M fajok és m sortípusok a Tv-ben. – A tapasztalati valóság és a médiában megjelenített reprezentált valóság viszonyának feltárása (pl. helyzetgyakorlatok segítségével, videokamerával rögzítve) a tömegkommunikáció eszközeinek és formáinak elmélyültebb ismerete és megértése érdekében. – A tömegkommunikáció egy jellegzetes, a képet a szöveggel együtt alkalmazó médiumának értelmezése kreatív gyakorlatot kövöl (pl. moziplakát, közérdekű üzenetet közvetítő plakát készítése interneten / letöltött film, képek felhasználásával) az összetettebb vizuális közlés alkotó megvalósítása céljából. – A tv-reklám és a videoklip sajátosságainak elemzése különféle szempontok alapján (pl. hangulateltetés, montázs, sztereotípiák, eredeti megoldások, célközönség) a valóság, a hatásmechanizmus problémakörének felismerése, tudatosítása érdekében. 	<p><i>Mozgóképkultúra és médiaismeret:</i> Tömegtájékoztatás. Médiaipar m ködése. Kultúra és tömegkultúra, jelenségek a médiában. Virtuális valóság. Sztereotípiák, reprezentáció. M fajfilm, szerzői film. A reklám hatásmechanizmusa.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> Improvizáció. Jellemábrázolási technikák.</p> <p><i>Ének-zene:</i> populáris zenei stílusok.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Médiaszövegek jellemzői. A személyközi kommunikáció. Különböző beszédformák kommunikációs technikái hétköznapi kommunikációs helyzetekben, a tömegkommunikációban.</p> <p><i>Informatika:</i> A kommunikációs eszközök hatása a mindennapi életre és a társadalomra. Globális információs társadalom. A fogyasztói viselkedést befolyásoló tényezők.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Közvetett kommunikáció, média, médium, nyomtatott és elektronikus sajtó, televízió, közszolgálati, kereskedelmi és közösségi televízió, internet, hírközlés, reklám, fotográfus kép, tapasztalati- és reprezentált valóság, asszociatív, párhuzamos és belső montázs, sztereotípiák, célközönség, valóság, hitelesség, plakát, m fajfilm.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Vizuális kommunikáció Tér-id kifejezése	Órakeret 4 óra
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Tér-id belső változások, folyamatok képi tagolásának pontos értelmezése és értelmezhető megjelenítése képsorozatokkal. Mozgóképi kifejező eszközök vizuális értelmezése.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A technikai médiumok (különösképpen a mozgóképek) képkészítő módszereinek és m típusainak megismerése. Komplex audiovizuális közlés tervezése.</p>	
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>		<p>Kapcsolódási pontok</p>

<p>– Megadott vagy szabadon választott téma alapján komplex munka, m tervezése (pl. kép/"fotó"regény, story-board készítése) a legf bb audiovizuális kifejezési eszközök tudatosítása céljából. A story-board és a képregény m fajának összehasonlítása. Tartalom, téma: a mozgás és az id megjelenítése állóképek sorozatával. Képsorozatok. Kronofotográfia. Szimultaneizmus.</p> <p>– A „látvány-hang-mozgás” hármas egységének kreatív alkalmazása összetettebb (mediális) tartalmú kreatív gyakorlat kapcsán (pl. videoperformansz tervezése és kivitelezése megadott témából kiindulva), majd a produkció elemz -értékel feldolgozása a szándék és a megvalósítás sikeressége szempontjából. Tartalom: A mozgóképi közlésmód és a mozgókép kifejez eszközei: plánok, filmtrükkök, képgy jtés különböz plánokról. A figyelemirányítás filmes eszközei. A kép és a zene összhangja.</p>	<p><i>Mozgóképkultúra és médiaismeret:</i> A figyelemirányítás, a hangulatteremtés és az értelmezés legfontosabb eszközei. Fényviszonyok, mozgás, szerepjáték hatásmechanizmusa.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> Mozgásos kommunikáció, improvizáció adott zene, téma vagy fogalom alapján. Performansz tervezése, kivitelezése. A színházm vészet össz m vészeti sajátosságai, vizuális elemek alkalmazása.</p> <p><i>Ének-zene:</i> a zene szerepe a médiában és a filmm vészetben.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Az id - és térmegjelölések értelmezése. Elbeszél , néz pont, történetmondás, cselekmény, helyszín, szerepl , leírás, párbeszéd, jellemzés, jellem, h stípus; helyzet, akció, dikció, konfliktus, monológ, dialógus, prolóógus, epilógus, késleltetés, jelenet; néhány alapvet emberi léthelyzet, motívum, metafora, toposz, archetípus.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Story-board, forgatókönyv, beállítás, jelenet, a montázs(típusok) jelent sége, a narráció sémái és egyedi megoldásai, képregény, video/performansz.</p>

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Tárgy- és környezetkultúra Tervezett, alakított környezet</p>	<p>Órakeret 4 óra</p>
<p>El zetes tudás</p>	<p>A vizuális környezetben megfigyelhet téri helyzetek, színviszonyok pontos értelmezése és szöveges megfogalmazása. Megfigyelések alapján a vizuális közlések érdekében különböz rajzi technikák alkalmazása. Tárgyakkal, épületekkel, jelenségekkel kapcsolatos információk gy jtése. Tárgykészít , kézm ves technikák alkalmazása. Gyakorlati feladatok önálló el készítése.</p>	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Jelenségek, látványok vizuális megfigyelése és értelmezése során célirányos szempontok kiválasztása. Az adott tárgynak megfelelő tárgykészít technikák alkalmazása. Problémamegoldás a tervezés során. Építészeti és térélmények megfogalmazása szövegben. Összehasonlítás során önállóan kialakított szempontok érvényesítése. Tárgyak, épületek felmérése, elemzése, értelmezése adott szempontok alapján.	
<p style="text-align: center;">Ismeretek/fejlesztési követelmények</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ember alkotta objektumok (pl. épületek, építmények) és azok jellemző környezetének (pl. formai kapcsolódás – F. L. Wright: <i>Vízesház</i>; Utzon: Operaház Sydney-ben; környezetbe olvadás, álcázás – camouflaze jelenség) elemzés vizsgálata, értelmezése és összehasonlítása (pl. formai és/vagy színkapcsolódás, anyaghasználat szerint). – Szöveges eszközökkel leírt tárgy, épület vagy téri helyzet pontos megjelenítése vizuális eszközökkel, az adott környezet alapos, pontos megismerése érdekében. – Belső terek, tárgyak átalakítása meghatározott célok (pl. közösségi terek intim részeinek kialakítása, hulladék kreatív újrahasznosítása) érdekében. (Ready-made-ek/kész tárgyak fotózása, és a tárgy elemzése műalkotásként.) 	<p style="text-align: center;">Kapcsolódási pontok</p> <p><i>Matematika:</i> Méretezés. Gondolatmenet követése. Absztrahálás, konkretizálás. Rendszeralkotás: elemek elrendezése adott szempontok szerint.</p> <p><i>Biológia-egészségtan:</i> lakókörnyezet és természetes élőhelyek.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> Szükségletek és igények elemzése, tevékenységhez szükséges információk kiválasztása, tervezés szerepe, jelentősége, műveleti sorrend betartása, eszközhasználat. Lakókörnyezet-életmód.</p>	
Kulcsfogalmak/fogalmak	Tervezés, felmérés, tereprendezés, műszaki ábrázolás, környezettudatos magatartás, környezetvédelem.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Tárgy- és környezetkultúra Funkció	Órakeret 2 óra
Előzetes tudás	Tárgyakkal, épületekkel, jelenségekkel kapcsolatos információk gyűjtése. Tervvázlatok készítése. Gyakorlati feladatok önállóan készítése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az adott célnak megfelelő tárgykészít technikák alkalmazása. Problémamegoldás a tervezés során. Tárgy és funkció kapcsolatának átfogó értelmezése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok

<p>–Környezet tervezése, áttervezése más feladat ellátására (pl. munka – pihenés, hétköznapi – ünnepi) vagy több funkció betöltésére (pl. öltözködés és rejtőzködés, közlekedés és pihenés), illetve a tervek elkészítése makett vagy modell formájában. Tartalom, téma: városi közlekedésre alkalmas autó tervezése; a jövő autója.</p> <p>–Funkcionális szempontokat kevésbé érvényesítő fiktív vagy elképzelt terek (pl. adott színházi műdíszlete) tervezése és makettezése.</p> <p>Tartalom, téma: a történelem híres kapui és a népművészet kapui. Tervezés: egy színház főbejárati kapujának terve a színház karakterét kifejező szimbolikus formákkal. Egy választott régi stíluskorszakot jelképező „időkapu” tervezése. A székely kapuk motívumai (minták és feliratok).</p>	<p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> Szükségletek és igények elemzése, tevékenységhez szükséges információk kiválasztása, tervezés szerepe, jelentősége, művelési sorrend betartása, eszközhasználat. Lakókörnyezet-életmód.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> Produkciós munka. A színházművészet összességének sajátosságai.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> improvizáció, diákszínpadon előadás.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Funkció, funkcionalizmus, díszlet, makett, modell.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Tárgy- és környezetkultúra Az épített környezet története	Órakeret 4 óra
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Azonosságok és különbségek célirányos megkülönböztetése az elemzésben. Tárgyakkal, épületekkel, jelenségekkel kapcsolatos információk gyűjtés. A látott jelenségek elemzéséhez, értelmezéséhez szükséges szempontok megértése. Önálló kérdések megfogalmazása.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A vizuális környezet, tárgyak vizuális megfigyelése és a látvány értelmezése során célirányos szempontok kiválasztása. Különböző korú és típusú tárgyak, épületek pontos összehasonlítása különböző szempontok alapján, a következtetések célirányos megfogalmazásával. Fontosabb építészettörténelmi korszakok és irányzatok, lényegének megértése, megkülönböztetésük. Különböző korokból származó tárgyak megkülönböztetése különböző szempontok alapján. A múlt tárgyi emlékeinek értékelése, jelentőségének megértése.</p>	
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>		<p>Kapcsolódási pontok</p>

<p>–Az építészettörténet fontosabb korszakainak (pl. reneszánsz, barokk, klasszicizmus, eklektika) elemz vizsgálata, összehasonlítása és csoportosítása a legfontosabb építészettörténeti példák alapján.</p> <p>–A divat fogalmának (pl. öltözködés, viselkedésforma, zene, lakberendezés területén) elemz vizsgálata és értelmezése (pl. szubkultúrák viszonya a divathoz) a közvetlen környezetben tapasztalható példákon keresztül. Tartalom, téma: formák, fazonok, motívumok (gy jtés az öltözködés történetéb l); önarckép készítése régi korok öltözékébe bújva;</p> <p>–A hagyományos és a modern társadalmak tárgykészítésének, tárgykultúrájának (pl. öltözet, lakberendezési tárgyak) elemz vizsgálata példák alapján (pl. kézm ves technikával készült egyedi tárgy; sorozatgyártásban készült tömegtárgy; ipari formatervezés eredményeként készült egyedi tárgy), a legfontosabb karakterjegyek alapján azok megkülönböztetése. Iparm vészeti technikák alapvet ismerete: nemezelés, szövés, fonás, batikolás. Tárgykészítés egy választott technikával (pl. fonott karköt , batikolt póló).</p> <p>– A környezetalakítás fenntarthatóságot szolgáló lehet ségek elemz vizsgálata és értelmezése konkrét példákon keresztül (pl. ökoház). Tartalom, téma: a jöv század korszer lakóházának jellemz i (kutatómunka az interneten: új épít anyagok és épületszerkezetek, példák)</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Esztétikai min ségek. Toposz, archetípus állandó és változó jelentésköre.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> Társadalmi jelenségek értékelése. Társadalmi normák. Technológiai fejl és. Fogyasztói társadalom.</p> <p><i>Biológia-egészségtan; földrajz:</i> Környezet fogalmának értelmezése. Helyi természet- és környezetvédelmi problémák felismerése. Környezettudatos magatartás, fenntarthatóság. Globális társadalmi-gazdasági problémák: fogyasztói szokások, életmód. Fenntarthatóság. Környezet és természetvédelem.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Alaprajztípus, alátámasztó és áthidaló elem, oszloprend, homlokzatosztás, megalitikus építészet, sírtípus, szent körzet és síregyüttes, egyházi építészet, palota, lakóház, stíluskeveredés, divat, szubkultúra, design, funkcionalizmus</p>

Ajánlott művek típusok, művek, alkotók

RENEZÁNSZ

122. Santa Maria del Fiore, 1296-1436. Firenze
123. (Filippo) Brunelleschi: Ospedale degli Innocenti, 1421 k. Firenze
124. (Benedetto) da Maiano - Cronaca: Palazzo Strozzi, 1498-1508. Firenze
125. (Donato) Bramante: Tempietto 1502-1505 k. Róma (San Pietro in Montorio kolostor)
126. (Andrea) Palladio: Villa Rotonda, 1550 u. Vicenza mellett
127. (Antonio da Sangallo)-Michelangelo: Palazzo Farnese, 1514-1550. Róma
128. Egy Loire menti reneszánsz kastély (pl. Chenonceaux, Chambord vagy Blois)
129. Vaszilij Blazsennij székesegyház., XVI. sz. Moszkva
130. Budai vár és királyi palota, XIV-XVI. sz. és XVIII. sz., XIX-XX. sz.
131. Visegrádi királyi palota, XIV-XV. sz.
132. Bakócz-kápolna, 1506-1507. Esztergom
133. Sárospataki vár, XVI-XVII. sz.
134. (Lorenzo) Ghiberti: A firenzei Battistero bronzkapuja (Porta del Paradiso), 1430-as é.
135. Donatello: Gattamelata lovasszobra, bronz, 1447-1453 k. (Padova)
136. (Andrea del) Verocchio: Colleoni zsoldosvezér lovasszobra, 1480-as é. (Velence)
137. Michelangelo (Buonarrotti): Pietà, márvány, 1498. (Róma, San Pietro)
138. Michelangelo (Buonarrotti): Dávid, 1504. (Firenze, Accademia)
139. Michelangelo (Buonarrotti): Lorenzo Medici síremléke, 1525. (Firenze, San Lorenzo-templom sekrestyéje)
140. Donatello: Dávid, 1430-1435. (Firenze, Museo Nazionale)
141. Visegrádi Madonna, 1480 k. (Visegrád, Mátyás Király Múzeum)
142. Massaccio: Szentháromság, freskó, 1427 k. (Firenze, Santa Maria Novella)
143. Fra Angelico: Krisztus levétele a keresztről, 1437-1440. (Firenze, Museo San Marco)
144. Piero della Francesca: Krisztus ostromozása, 1470 k. (Urbino, Palazzo Ducale)
145. (Sandro) Botticelli: Vénusz születése, 1485 k. (Firenze, Uffizi)
146. (Carlo) Crivelli: Angyali üdvözlés, 1486. (London, National Gallery)
147. (Andrea) Mantegna: Pietà, 1506. (Milánó, Brera)
148. Leonardo (da Vinci): Utolsó vacsora, 1495-1497. (Milánó, Santa Maria delle Grazie kolostor refektóriuma)
149. Leonardo (da Vinci): Szent Anna harmadmagával, 1498. (London, National Gallery)
150. Leonardo (da Vinci): Mona Lisa, 1503-1505. (Párizs, Louvre)
151. Leonardo (da Vinci): Vázlatok az emberalak tanulmányozásához vagy más tanulmányrajz
152. Raffaello (Santi): Esterházy Madonna, 1507-1508. (Budapest, Szépművészeti Múzeum = SZM)
153. Raffaello (Santi): Athéni iskola, freskó, 1509-1510. (Vatikán, Stanza della Segnatura)
154. Michelangelo (Buonarrotti): Utolsó ítélet, freskó, 1537-1541. Vatikán, (Capella Sistina)
155. Giorgione: A Vihar, 1506 k. (Velence, Accademia)
156. Tiziano (Vecellio): Urbinói Vénusz, 1538. (Firenze, Uffizi)
157. (Benvenuto) Cellini: Sótartó, 1543. (Bécs, Hofmuseum)
158. Nyírbátori stallum, 1511. (MNM)
159. (Jan) Van Eyck: Arnolfini házaspár, 1433. (London, National Gallery)
160. (Rogier) van der Weyden: Angyali üdvölet (Párizs, Louvre)
161. (Hugo) van der Goes: Portinari oltár, 1475 k. (Firenze, Uffizi)
162. (Hieronymus) Bosch: Szénásszekér, 1480-1485. (Madrid, Prado)
163. (Albrecht) Dürer: Önarckép, 1498. (Madrid, Prado)
164. (Albrecht) Dürer: Melankólia, rézmetszet, 1514. (Berlin, Staatliche Museen)
165. (Mathias) Grünewald: Keresztrefeszítés az isenheimer oltárról, 1515. (Colmar, Múzeum)
166. ifj. (Hans) Holbein: (Jean de Dinteville és Georges de Selve) francia követek képmása, 1533. (London, National Gallery)
167. Id. (Pieter) Bruegel: Téli vadászat, 1565. (Bécs, Kunsthistorisches Museum)
168. Id. (Pieter) Bruegel: Parasztlakodalom, 1567. (Bécs, Kunsthistorisches Museum)
169. El Greco: Krisztus az olajfák hegyén, 1579 u. (SZM)
170. (Angelo) Bronzino: Toledói Eleonóra, XVI. sz. vége (Firenze, Uffizi)

BAROKK

171. Giacomo della Porta: Il Gesù homlokzata, XVI. sz. vége Róma
172. (Lorenzo) Bernini: Szent Péter tér, 1656-tól Róma
173. (Francesco) Borromini: San Carlo alle Quattro Fontane, 1667. Róma
174. (Jules Hardouin)-Mansart: A Versailles-i palota, 1678 u.
175. Melki bencés apátság, 1702-től
176. Drezdai Zwinger, 1711-1722.
177. Győri karmelita templom, 1721-1729.
178. Esterházy-kastély, XVIII. sz. Fertőd

179. Santa Maria-templom, XVIII. sz. Mexikó
180. Fellner Jakab: Líceum 1764. Eger
181. (Lorenzo) Bernini: Szent Teréz extázisa, márvány, 1647-1652. (Róma, S. Maria della Vittoria)
182. (Georg Raphael) Donner: Szent Márton és a koldus, 1735. (Pozsony, Szt. Márton plébániatemplom főoltára)
183. (Pieter Pauwel) Rubens: Amazonok harca, 1618. (München, Alte Pinakothek)
184. Rembrandt (Harmensz van Rijn): A lövészegylet kivonulása (Éjjeli rajt), 1642. (Amsterdam, Rijksmuseum)
185. Rembrandt (Harmensz van Rijn): A három kereszt (rézkarc), 1662.
186. Rembrandt (Harmensz van Rijn): Önarckép, 1665. (Köln, Wallraf Richartz-Museum)
187. (Diego) Velazquez: Breda átadása, 1635-1636. (Madrid, Prado)
188. (Diego) Velazquez: Udvarhölgyek, 1656-1657. (Madrid, Prado)
189. Vermeer van Delft: Fest és modellje, 1665-1670. (Bécs, Kunsthistorisches Museum)
190. (Michelangelo da) Caravaggio: Szent Pál megtérése, 1660 k. (Róma, S. Maria del Popolo)
191. (Georges de) La Tour: A születés, XVII. sz. 1/2. (Rennes, Musée de Beaux Arts)
192. (Andrea) Pozzo: Szent Ignác megdicsőülése, 1691-1694. Róma, San Ignazio mennyezetfreskója
193. Mátyási Ádám: II. Rákóczi Ferenc, 1712. (MNG)
194. (Giovanni Battista) Tiepolo: Freskó a würzburgi érseki palotából, 1753.
195. (Franz Anton) Maulbertsch: A pásztorok imádása, 1758. (Sümegegyháza, r. k. plébániatemplom)
196. (Franz) Sigmund: A négy fakultás, 1781. Eger, Líceum
197. Chippendale bútorok 1740-1780. (pl. könyvszekrény vagy szék fonadékossal háttámlával)

KLASSZICIZMUS

198. British Museum, 1823-1844. London
199. Péchy Mihály: Nagytemplom 1805-1821. Debrecen
200. Pollack Mihály: Nemzeti Múzeum, 1837-1847. Budapest
201. Hild József: Főszékesegyház, 1839-1856. Esztergom
202. (Antonio) Canova: Mária Krisztina főhercegnő síremléke, 1789-1805. (Bécs, Augustinerkirche)
203. Ferenczy István: A szobrászművészet kezdetei (Pásztorlányka), 1820-1822. (MNG)
204. (Jacques-Louis) David: A Horatiusok esküje, 1784. (Párizs, Louvre)
205. (Jean Auguste-Dominique) Ingres: A nagy odaliszka, 1814. (Párizs, Louvre)
206. Id. Markó Károly: Visegrád, 1828. (MNG)
207. Wedgwood kerámia a XIX. sz. elején (pl. váza, 1805. London, Victoria & Albert Museum)
208. Copf stílusú bútorok (pl. kétajtós szekrény 1790 k. vagy felnyitható öltözőasztal XVIII. sz. vége, Budapest, Iparművészeti Múzeum)

ROMANTIKA, REALIZMUS

209. Parlament, 1840-1865. London
210. Kristálypalota 1851. - Londoni világkiállítás fotója
211. Operaház, 1860-1875. Párizs
212. (Alexander) Eiffel: Eiffel-torony, 1889. Párizs
213. Feszl Frigyes: Vigadó, 1859-1865. Budapest
214. Ybl Miklós: Operaház, 1875-1884. Budapest
215. Steindl Imre: Országház, 1885-1894. Budapest
216. A budavári Nagyboldogasszony plébániatemplom (Mátyás-templom), XIII-XV. sz. - 1874-1896. Schulek Frigyes - restaurálás
217. (Francois) Rude: Marseillaise, 1836. Párizs
218. Izsó Miklós: Táncoló paraszt, terrakotta, 1870. (MNG)
219. (Francisco) Goya: 1808. május 3. 1814. (Madrid, Prado)
220. (Caspar David) Friedrich: Vándor a ködtenger felett, 1818 k. (Hamburg, Kunsthalle)
221. (Théodore) Géricault: A Medúza tutajja, 1818-1819. (Párizs, Louvre)
222. (William) Blake: A teremtmény, 1826. (Manchester, Whitworth Gallery)
223. (Eugène) Delacroix: A szabadság vezeti a népet, 1831. (Párizs, Louvre)
224. (William) Turner: Gőzhajó a hóviharban, 1842. (London, Tate Gallery)
225. (Pavel Andrejevics) Fedotov: Leánykérőben, 1848. (Moszkva, Tretyakovszkaja Galéria)
226. (Gustave) Courbet: Bonjour Monsieur Courbet, 1854. (Montpellier, Musée Fabre)
227. (Jean-François) Millet: Kalászszedés, 1857. (Párizs, Louvre)
228. (Ilja) Repin: Hajóvontatók a Volgán, 1873. (Szentpétervár, Russzki Múzeum)
229. Borsos József: Nemzetőr, 1848. (MNG)
230. Madarász Viktor: Hunyadi László siratása, 1859. (MNG)
231. Székely Bertalan: Egri nemesek, 1867. (MNG)
232. Munkácsy Mihály: Tépécsinálók, 1871. (MNG)
233. Szinyei Merse Pál: Majális, 1873. (MNG)
234. Barabás Miklós: Bittó Istvánné, 1874. (MNG)
235. Paál László: Út a fontenebleau-i erdőben, 1876. (MNG)

236. Zichy Mihály: Illusztráció a „Hídavatás”-hoz, 1877 u. (MNG)
 237. Benczúr Gyula: Buda visszafoglalása, 1896. (MNG)
 238. Lotz Károly: A zene apoteózisa, 1883-1884. (Budapest, Operaház mennyezetképe)

IMPRESSZIONIZMUS, POSZTIMPRESSZIONIZMUS

239. (Edouard) Manet: Reggeli a szabadban, 1863. (Párizs, Louvre)
 240. (Edouard) Manet: Claude Monet csónakm termében fest (A bárka), 1874. (München, Neue Pinakothek)
 241. (Claude) Monet: A felkel nap impressziója, 1872. (Párizs, Louvre)
 242. (Edgar) Degas: Balettiskola, 1874. (Párizs, Louvre)
 243. (Auguste) Renoir: A Moulin de la Galette, 1876. (New York, J. H. Whitney Gy jtemény)
 244. (Georges) Seurat: Vasárnap délután, 1884-1886.
 245. (Paul) Cézanne: Mont-Sainte-Victoire, 1885-1887. (London, Courtauld Institute)
 246. (Paul) Cézanne: Csendélet korsóval és gyümölcsökkel, 1887-1895. (Oslo, Nationalgalerie)
 247. (Vincent) van Gogh: Önarckép, 1890. (Párizs, Jeu de Paume)
 248. (Vincent) van Gogh: Út ciprusokkal (Országút éjjel), 1890. (Otterlo, Kröller-Müller Gy temény)
 249. (Paul) Gauguin: Mi újság? (Tahiti n k) 1892. (Drezda, Gemaldegalerie Neue Meister)

EKLEKTIKA, SZECCESSZIÓ, SZIMBOLIZMUS

250. (William) Morris-(Philip) Webb: Vörös ház, 1859. London
 251. (Antonio) Gaudi: Sagrada Familia, 1884-t l Barcelona
 252. (Victor) Horta: Tassel-ház, 1892-1893. Brüsszel
 253. (Charles Rennie) Mackintosh: Glasgow-i M vészeti Iskola, 1898 k.
 254. (Joseph-Maria) Olbrich: A bécsi szecesszió épülete, 1898-1899. Bécs
 255. Lechner Ödön: Postatakarékpénztár, 1899-1902. Budapest
 256. Schickedanz Albert: Szépm vészeti Múzeum, 1899-1906. Budapest
 257. Kós Károly-Zrumecky Dezs : Madárház, 1908-1909. Budapesti Állatkert
 258. Medgyaszay István: rákosmulyadi r. k. templom, 1910.
 259. (Auguste) Rodin: A csók, 1894. Párizs, Rodin Múzeum
 260. Fadrusz János: Mátyás király emlékm , 1895-1902. Kolozsvár
 261. Mednyánszky László: Csavargófej, 1908-1910. (MNG)
 262. (Edward) Burne-Jones: A rémfej, 1887. (Stuttgart, Staatsgalerie)
 263. (Henri de) Toulouse-Lautrec: Ezek a hölgyek, 1895. (SZM)
 264. (Henri de) Toulouse-Lautrec: Jane Avril (litográfia), 1893. (Albi, Musée d'Albi)
 265. (Gustav) Klimt: Judith, 1901. (Bécs, Österreichische Galerie)
 266. (Edvard) Munch: Sikoly, 1893.
 267. (Amadeo) Modigliani: Leányfej (Jeanne Hébuterne arcképe szemb l), 1918. (Bern, mgt.)
 268. Rippl-Rónai József: Kalitkás n , 1892. (MNG)
 269. Ferenczy Károly: Madárdal, 1893. (MNG)
 270. Gulácsy Lajos: A varázsló kertje, 1904. (MNG)
 271. Csontváry Kosztká Tivadar: Zarándoklás a cédrusokhoz Libanonban, 1907. (MNG)
 272. Csontváry Kosztká Tivadar: Taormina, (MNG)
 273. Csók István: A keresztapa reggelije, 1932. (MNG)
 274. Rippl-Rónai József-Róth Miksa: Az Ernst Múzeum üveglakja, 1912. Budapest
 275. Thonet bútorok, 1851-t l (pl. Thonet hajlított hintaszéktípusa 1860 vagy Thonet kerek ülés standard széke, 1859. évi típus)
 276. Henry van de Velde bútorai (pl. szecessziós szék és asztal 1895-b l)
 277. A pécsi Zsolnay gyár egy tárgya a századfordulóról

XX. SZÁZAD ELS FELE

278. (Louis) Sullivan: Carson, Pirie és Scott áruház, 1899-1904. Chichago
 279. (Peter) Behrens: Hoechst festékgár, 1920-1925. Berlin
 280. (Walter) Gropius: A Bauhaus központi épülete, 1925-1926. Dessau
 281. (Gerrit Thomas) Rietveld: Schroeder-ház, 1924. Utrecht
 282. (Frank Lloyd) Wright: Vízesház, 1936. Bear Run (Pennsylvania)
 283. Hajós Alfréd: Margitszigeti Sportuszoda, 1930. Budapest
 284. Molnár Farkas: Társasház, 1936. Budapest
 285. (Maurice de) Vlaminck: A vörös fák, 1906. (Párizs, Musée National d'Art Moderne)
 286. (Henri) Matisse: A vörös desszert, 1908. (Szentpétervár, Ermitázs)
 287. (Pablo) Picasso: Az avignoni kisasszonyok, 1907. (New York, Museum of Modern Art)
 288. (Pablo) Picasso: Guernica, 1937. (Barcelona)
 289. (Georges) Braque: A portugál n , 1911. (Basel, Kunstmuseum)
 290. (Jean) Gris: Kávéházi csomag, kollázs, 1914. (Ulm, Museum)
 291. (Umberto) Boccioni: Az izmok dinamizmusa, bronz, 1913. (New York, Museum of Modern Art)

292. (Marcel) Duchamp: Lépcsőn lemenő akt, 1912. (Philadelphia, Museum of Modern Art)
293. (Marcel) Duchamp: Forrás, 1917. (elveszett)
294. (Franz) Marc: A kék ló, 1911. (München, Lenbachhaus)
295. (Constantin) Brancusi: Alvó Múzsza, 1916. (Párizs, Musée d'Art Moderne)
296. (Vaszilij) Kandinszkij: Sárga, piros, kék, 1925. (Párizs, Nina Kandinszkij Gyűjtemény)
297. (Paul) Klee: Szíves hely, akvarell, 1921. (magántulajdon)
298. (Kazimir) Malevics: Vörös négyzet, 1914. (Szentpétervár, Russzkiej Muzej)
299. (Piet) Mondrian: Kompozíció: Szürke struktúra színes síkokkal, 1918. (Zürich, Max Bill Gyűjtemény)
300. (Man) Ray: Lautréaumont mondásának illusztrációja, a Minotaure folyóiratból, 1933.
301. (Marc) Chagall: Az én kis falum, 1911. (New York, Museum of Modern Art)
302. (René) Magritte: A szóhasználat I. Ez nem pipa, 1928-1929. (New York, mgy.)
303. (Méret) Oppenheim: Prémcsésze, 1936. (New York, Museum of Modern Art)
304. (Salvador) Dali: A polgárháború előérzete, 1936. (Philadelphia Museum of Art)
305. Nemes Lampérth József: Háttal álló női akt, 1916. (Budapest, MNG)
306. Kassák Lajos: Képarchitektúra, fametszet, 1922. (Pécs, Janus Pannonius Múzeum)
307. Moholy-Nagy László: Fényrekvizitum, 1922-1930. (Eindhoven, Stedelijk van Abbe Museum)
308. Székely István: Zebegényi temetés, 1928. (Zebegény, Székely Múzeum)
309. Bernáth Aurél: Tél, 1929. (mgt.)
310. Derkovits Gyula: Viharban, 1931. (mgt.)
311. Medgyessy Ferenc: Anya, 1932. (MNG)
312. Vajda Lajos: Ezüst gnóm, 1940. (MNG)
313. Egrý József: Napfelkelte, 1940. (MNG)
314. Bauhaus-ban tervezett tárgy (pl. Brauer Marcel: „funkcionalista” szék 1922 vagy cs. szék 1926)

XX. SZÁZAD MÁSODIK FELE

315. Le Corbusier: Ronchamp-i kápolna, 1955.
316. (Alvar) Aalto: Községháza, 1949-1953. Säynätsalo
317. (Pier Luigi) Nervi: Sportszarnok, 1956-1957. Róma
318. (Frank Lloyd) Wright: Guggenheim Múzeum, 1946-1958. New York
319. (Tange) Kenzo: Olimpiai csarnokok, 1964. Tokio
320. (Renzo) Piano - (Richard) Rogers: Pompidou központ, 1971-1977. Párizs
321. (Friedrich) Hundertwasser: Bécsi (Löwengassei) lakóház, 1980-1982. Bécs
322. Makovecz Imre: A Művelődési Háza, 1976-1982. Sárospatak
323. (Marino) Marini: Ló és lovas, fa, 1949-1950. (Zürich, Krayenbühl Gyűjtemény)
324. (Alberto) Giacometti: Az erdő (bronz), 1950. (Duisburg, Wilhelm Lehmbruck Gyűjtemény)
325. (Henry) Moore: Kétrészes fekvő alak (bronz), 1959. (m. vész tulajdona)
326. (Jean) Tinguely: Kerekek, 1960-1961. (Budapest, Ludwig Múzeum-Kortárs Művészeti Múzeum = Ludwig)
327. (Joan) Miro: A hold fala, kerámia, 1960. (Párizs, UNESCO Palota kertje)
328. Somogyi József: Martinász, 1953. (Dunaújváros)
329. Borsos Miklós: Madár tojással, 1968.
330. Jovánovics György: Részlet a nagy Gilles-ből, 1967-1968. (mgt.)
331. Schaár Erzsébet: Az utca, 1974. (székesfehérvári kiállítás)
332. Varga Imre: Radnóti, 1969. (Mohács)
333. (Jackson) Pollock: No 14. 1948. (Westport, Connecticut, mgy.)
334. (Jean) Dubuffet: Metafizikus, 1950. (Winnetka-Illinois, mgy.)
335. (Francis) Bacon: Tanulmány Velázquez után: X. Ince pápa. 1953. (New York, mgt.)
336. (Jasper) Johns: Zászló narancsmezőben, 1957. (Köln, Wallraf Richart Museum)
337. (Roy) Liechtenstein: Tzing, 1962. (Darmstadt, Karl Ströher gyűjtemény)
338. (Andy) Warhol: Elvis, 1964. (Toronto, Art Gallery of Ontario)
339. (Rober) Rauschenberg: Turkey, 1965. (Darmstadt, Karl Ströher gyűjtemény)
340. Kepes György: Programozott fényjátékterv a bostoni kikötő számára, 1965-1967
341. (Victor) Vasarely: egy op-art műve
342. (Nam June) Paik: Integrálgongora, 1958-1963. (Bécs, Museum Moderner Kunst)
343. (Frank) Stella: Lake City, 1960-1961. (Düsseldorf, Kunstmuseum)
344. (Allan) Kaprow: Háztartás, 1964. Happening (fotódokumentáció)
345. (Joseph) Kosuth: Egy és három szék, 1965.
346. (Joseph) Beuys: Fűáram, 1967. Darmstadt (akció fotódokumentáció)
347. Szentjóby Tamás: Hüvelyvíz, 1965. (mgy.)
348. Keserü Ilona: Forma, 1969. (mgt.)
349. Kondor Béla: Rajz, 1969. (Győr, Kolozsvári gyűjtemény)
350. Lakner László: Mosoly, 1969. (Budapest, Kiscelli Múzeum)
351. Pauer Gyula: Pszeudo, 1970. (mgt.)
352. Christo: Völgyzáró függöny, 1970-1972. (Colorado)

353. Haraszty István: Kalitka, 1973. (Székesfehérvár, István Király Múzeum)
 354. (Claes) Oldenburg: Ruhacsíptet , acél, 1974. (USA, mggy.)
 355. Erdély Miklós: H ség, 1979.
 356. (Cindy) Sherman: Cím nélküli állókép 48., 1979.
 357. Ujházi Péter: Cirkusz, 1980. (Budapest, Ludwig)
 358. Bak Imre: Ismert történet II., 1984. vagy Tao 1993. (Budapest, Ludwig)
 359. Bukta Imre: Hajnali szabad permetezés, 1985. (Budapest, Ludwig)
 360. ef. Zámbo István: Új magyar népm vészet II. 1987. (Budapest, Ludwig)
 361. Mauer Dóra: Hommage Joseph Hoffmann, 1990. (Budapest, Ludwig)
 362. (Barbara) Kruger: A tested csatatér, 1989.
 363. Fehér László: Kútbanéz , 1989. (Budapest, Ludwig)
 364. (Rebecca) Horn: Concert for Anarchy, 1994 e.
 365. Németh Ilona: Elementáris objekt, 1996.
 366. Gerber Pál: Te egy kiválasztott vagy, 1996.

FOTÓ

367. (Eadward) Muybridge: Lovas fotók (1888 k.)
 368. Moholy-Nagy László: Önarckép, (1922)
 369. (Alexander) Rodcsenko: Telefonáló n (1923)
 370. (Man) Ray: Casati grófn (1928)
 371. Munkácsi Márton: Gyerekek (1928)
 372. (Edward) Weston: Káposztalevél (1931)
 373. (Andre) Kertész: Torzulás (sorozat), (1933)
 374. (Henri) Cartier-Bresson: Vasárnap a Marne partján (1938)
 375. (Robert) Capa: Kollaboránsn Chartres-ból, (1944)
 376. (Diane) Arbus: Vasárnap Brooklynban sétáló fiatal pár (1966)
 377. (Richard) Avedon: Apám (1969 u.)
 378. Escher Károly: Szénhordás

MAGYAR NÉPM VÉSZET

379. Dél-dunántúli tornácos ház alaprajza (XIX. sz.-ból)
 380. Alföldi kontyosház (XIX. sz.-ból)
 381. Egy szabadtéri néprajzi múzeum (pl. Szentendre, Hollók , Göcsej)
 382. Ácsolt láda Nógrád megyéb l, Budapest, Néprajzi Múzeum (= NM) vagy Délkelet-Dunántúlról (Pécs, Janus Pannonius Múzeum)
 383. Festett láda Komárom, Csongrád vagy Borsod-Abaúj-Zemplén megyéb l (pl. a NM anyagából)
 384. Király Zsiga: Tükrös spanyolozással (XIX. sz.) (NM)
 385. Egy sárközi, egy somogyi és egy baranyai sz ttes (párnahéj, párnavég, abrosz vagy komakend) (pl. a NM anyagából)
 386. „Táblás”, vörös-fekete gyapjú sz ttes Sóváradról (Románia) (Budapest, NM)
 387. „Ábrahám”, hímzett párnavég Csík megyéb l (Románia) (NM)
 388. Cifrasz r Békés vagy Hajdú megyéb l (pl. a NM anyagából)
 389. N i ködmön Somogy, Békés vagy Borsod-Abaúj-Zemplén megyéb l (pl. a NM anyagából)
 390. Egy csákvári cserépedény (kásástál, nagytál vagy korsó)
 391. Egy-egy cserépedény (tál, fazék, butélia vagy butykos) Hódmez vásárhelyr l vagy Tiszafüredr l
 392. Miskakancsó Mez csátról (1848.) (NM) vagy Miskakancsó Mez túrról (NM)

A fejlesztés várt eredményei a 9–10. évfolyamos ciklus végén

- Célirányos vizuális megfigyelési szempontok önálló kiválasztása.
- A vizuális nyelv és kifejezés eszközeinek önálló alkalmazása az alkotótevékenység és a vizuális jelenségek elemzése, értelmezése során.
- Bonyolultabb kompozíciós alapelvek tudatos használata különböző célok érdekében.
- Térbeli és időbeli változások vizuális megjelenítésének szándéknak megfelelő pontos értelmezése, és egyszer mozgóképi közlések elkészítése.
- Alapvetően közlési funkcióban lévő képi, vagy képi és szöveges megjelenések árnyalt értelmezése.
- Médiatudatos gondolkodás a tömegkommunikációs eszközök és formák rendszerének feldolgozása.
- A tervezett, alakított környezet forma és funkció összefüggéseinek felismerése, ennek figyelembe vételével egyszer tervezés és makettezés.
- Tanult technikák céljának megfelelő, tudatos alkalmazása alkotótevékenységekben.
- Társadalmi és természeti kapcsolatok árnyalt értelmezése.
- Kultúrák, művészettörténeti korok, stílusirányzatok rendszerének ismerete és a meghatározó alkotók műveinek felismerése.
- Az építészet alapvető elrendezési és szerkezeti alapelveinek, illetve stílust meghatározó vonásainak felismerése.
- Vizuális jelenségek, tárgyak, műalkotások árnyaltabb elemzése összehasonlítás, műelemzési módszerek alkalmazásával.
- Adott vizuális problémákkal kapcsolatban önálló kérdések megfogalmazása.
- A kreatív problémamegoldás lépéseinek alkalmazása
- Önálló vélemény megfogalmazása saját és mások munkájáról.

VIZUÁLIS KULTÚRA emelt szint 11-12.évfolyam

Célok és feladatok

A vizuális kultúra középszint érettségi vizsga követelményeinek megfelelő tudás és jártasság elsajátítása. Legyen az általános műveltséghez szükséges vizuális ismeretek birtokában, megfelelő jártasságokkal, készségekkel, képességekkel rendelkezzen mind a vizuális alkotás, mind a befogadás területén, mely alkalmassá teszi a mindennapi életben szükséges ismeretek felhasználására és azok képesség szint alkalmazására.

- A vizuális jelenségek megfigyelése, széles körű elemző vizsgálata, esztétikai és kommunikációs szempontok szerinti megítélése.
- A vizuális nyelv elemeinek ismerete és megfelelő használata, valamint ezen ismeretek segítségével vizuális alkotások elemzése.
- A különböző köznapi és művészi vizuális közlésformák alkalmazása, továbbá sajátos és közös vonásainak bemutatása, sokrétű értelmezése, kritikus megítélése.
- A köznapi vizuális kommunikáció során értelmezhető vizuális közlések létrehozása a közlés céljának megfelelő formában és alkalmas technikával.
- Tárgyak, vizuálisan érzékelhető jelenségek ábrázolása, valamint elképzelt dolgok, elvont gondolatok, érzések kifejezése különböző vizuális eszközökkel.
- Tárgyak, a köznapi vizuális környezet elemző vizsgálata, különböző szempontok szerinti megítélése.
- A képzetékben gazdag vizuális képi látásmód alkalmazása és ennek árnyalt vizuális kifejezése.
- Időben és térben eltérő kultúrák és művészi korszakok művészi értékeire vonatkozó ismereteinek bemutatása, értelmezése és elemzése.
- Megfelelő szintű pszichomotorikus és technikai készségek használata.
- Leíró, értelmező, elemző munkája során a megfelelő közlésformák kiválasztása.
- A vizuális kultúrához kapcsolódó fogalmak, szakkifejezések helyes használata.
- Vizuális problémák önálló, kreatív megoldása, alkotói folyamat bemutatása

11.évfolyam

Éves óraszám: 108 óra

Heti óraszám: 3 óra

Alkotás

Vizuális eszközök

Témakör (órakeret)	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
VIZUÁLIS NYELV 18 óra -Vonal -Sík- és térform -Tónus, szín -A vizuális nyelvi elemek viszonyai - Kompozíció, (konstrukció) - Kontraszt, harmónia	A pont, vonal, sík- és térforma, felület adott technikának és adott célnak megfelelő használata. Legalább háromféle minőség (különböző vastagságú, tónusú, karakter) a választott eszköznek megfelelő vonal következetes használata szabadkézi rajzban. Az adott célnak (közlés, kifejezés, alkotás) megfelelő kompozíció létrehozása. Kontrasztokkal (szín, tónus, forma, méret, felület) történő kiemelés használata az értelmezés ábrázolásban. Színharmóniák, színkontrasztok (fényárnyék, hideg-meleg, komplementer, magában való, szimultán, mennyiségi, minőségi) használata	
TECHNIKÁK 12 óra -rajzolás -festés -kollázs Nyomtatás Makettezés További technikák	Adott technika adekvát használata. Szabadkézi rajz készítése ceruzával, tollal. -Egyszerű műszaki jellegű rajz készítése szabadkézzel, vagy szerkesztve ceruzával és szerkesztő eszközökkel. Festés akvarellal, temperával. Kollázskészítés.. Legalább egy kézi sokszorozító eljárás (nyomtatás) alkalmazása (pl. papírmetszet, linómetszet). plasztikai minőségek létrehozása – agyag, gipsz, alternatív anyagok felhasználásával	
ÁBRÁZOLÁS, LÁTVÁNYÉRTELMEZÉS 21 óra -Arány -Forma,alak, karakter Szerkezet,felépítés,működés -téri helyzetek - nézőpont térképesség	Ábrázoló jellegű rajz készítése során a látvány formáját meghatározó formák, a felismerhető jelleg biztosító jegyek megfigyelése és helyes visszaadása (befoglalóforma, körvonal). Téri helyzetek egyszerű, értelmezhető jellegű ábrázolása. Tárgyak, objektumok egymáshoz viszonyított téri helyzetének pontos megjelenítése látvány alapján két vagy három dimenzióban. - Látvány alapján tárgyak, objektumok ábrázolása során a nézőpont következetes megtartása. - Beállítás alapján a fény-árnyék hatások segítségével a térképesség érzékeltetése (pl.szabadkézi rajzban, festéssel).	

<p>MEGJELENÍTÉS, KÖZLÉS, KIFEJEZÉS, ALKOTÁS 12 óra</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kompozíció - Színhatás - Érzelmek - Folyamat, mozgás - Kép és szöveg - Vizuális információ - Tárgyak és környezet 	<p>Érzelmek, lelkiállapotok értelmezhet vizuális kifejezése szabadon választott vizuális formában.</p> <p>Folyamat, történet bemutatása értelmezhet képsorokban (pl. képregény) . Adott kép(ek) és szövegrészek egymáshoz viszonyított, a célnak megfelelő elrendezése adott képművészetben, hagyományos technikával vagy számítógéppel.</p> <p>Adott tartalomnak leginkább megfelelő betűtípus és kompozíció kiválasztása.</p> <p>Vizuális jelek, szimbólumok egyértelmű, következetes használata (pl. magyarázóközlőrajzokon).</p> <p>Adott funkcióra csomagolás tervezése.</p> <p>Külső és belső terek különböző funkcióra történő berendezésének, átalakításának megtervezése</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> verbális közlésformák, a műelemzés verbális módszerei.</p> <p><i>Ének-zene:</i> A zenei és vizuális élmények kapcsolata. Zenei kompozíció.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> jelenetek, mozgások, összetett mediális művészet hatások élményének feldolgozása.</p>
---	---	---

BEFOGADÁS

Vizuális eszközök

<p>MEGJELENÍTÉS SAJÁTOSSÁGAI 12 óra</p> <ul style="list-style-type: none"> -vizuális nyelvi elemek - térábrázolási módok -vizuális minőségek -látványértelmezés -Vizuális minőségek - Kontraszt, harmónia - Kontextus 	<p>vizuális közlés, kifejezés legfontosabb eszközeinek (pont, vonal, sík- és térformák, felület, tónus, szín, szerkezet/kompozíció, képi motívumok) a vizuális közlésben, kifejezésben betöltött szerepének ismerete és használata az elemzés során.</p> <p>legjellegzetesebb térábrázolási konvenciók felismerése és lényegének ismerete.</p> <p>A természetesség-megjelenítés különböző módjainak ismerete</p> <p>Vizuális minőségek differenciált megkülönböztetése szóbeli közlésekben is (pl. tónus/szín; alak/forma; textúra/faktúra/struktúra megkülönböztetése) .</p>	
<p>TECHNIKÁK 6 óra</p>	<p>A vizuális közlés, kifejezés legfontosabb technikáinak felismerése.</p> <p>Ceruzarajz, kréta, pasztell, aquarell, tempera, akril, tus, pác stb. technikai sajátosságainak megismerése alkalmazása.</p>	

Tevékenységtérületek

<p>VIZUÁLIS KOMMUNIKÁCIÓ 6 óra</p> <ul style="list-style-type: none"> - Folyamat, mozgás, idő - Kép és szöveg - Vizuális információ - Tömegkommunikáció - Média kategóriák - Fotó, mozgókép 	<p>köznapis és művészi vizuális közlésekben előforduló legfontosabb jelek, jelzések, jelképek, motívumok megfelelő verbális értelmezése.</p> <p>A tömegkommunikáció legfontosabb (auditív, vizuális, audiovizuális) eszközeinek, leggyakoribb formáinak ismerete és megkülönböztetése.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Szöveg és kép viszonya</p> <p><i>Meggyezés</i> kommunikáció. Ábrák, képek, illusztrációk kapcsolata a szöveggel.</p> <p><i>Matematika:</i> Rajzolt, illetve tárgyi jelek értelmezése.</p> <p><i>Földrajz:</i> a mindennapi környezetben előforduló jelek, jelzések, a jelekkel álló információhoz kapcsolódó</p>
--	--	--

		kommunikáció.
--	--	---------------

<p>TÁRGY ÉSKÖRNYEZETKULTÚRA 6 óra</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kézm ves és ipari tárgykultúra Népm vésznet - Forma- és Funkcióelemzés 	<p>A tárgyi néprajz és a népm vésznet fogalmának ismerete. A tárgyról leolvasható információk ismerete. Különböz korokból és kultúrákból származó tárgyak, objektumok (pl. épület, építmény) funkció- és formaelemzése.</p>	<p>– <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> eszközhasználat. Lakókörnyezet-életmód. Tárgyak, szerkezetek, rendeltetés.</p> <p>– <i>Biológia-egészségtan:</i> Környezet fogalmának értelmezése. Helyi természet- és környezetvédelmi problémák felismerése. Környezettudatos magatartás, fenntarthatóság.</p> <p><i>Földrajz:</i> védett hazai és nemzetközi természeti értékek</p>
<p>KIFEJEZÉS KÉPZ M VÉSZET 15 óra</p> <ul style="list-style-type: none"> -M vészneti ágak -M fajok -M vésznet-történeti korszakok, stílus-korszakok -Stílusjegyek -Alkotások és Alkotók - A m tárgyi és Kulturális környezete 	<p>M vészneti ágak (képz m vésznet, építészet és alkalmazott m vésznetek) legfontosabb jellemz inek ismerete. - A képz m vésznet kétdimenziós (festészet, fotó, grafika), háromdimenziós m fagainak (szobrászat, installáció, land art) és id beli kifejezéssel is bíró m fagainak (mobil szobor, happening, videó, multimédia) ismerete. A m vésznet nagy stílus-korszakainak , valamint az Európán kívüli kultúrák közül India, Kína, Japán m vésznet és a prekolumbián kultúrák legfontosabb jellemz inek ismerete.</p> <p>Adott m alkotások besorolása vagy csoportosítása stílusjegyeik alapján. Stílusjegyek alapján ismeretlen m meghatározása, besorolása. A legjelent sebb alkotók ismerete, és alkotásaik felismerése és stílusmeghatározása</p>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> Id meghatározás. M vészneti korstílusok és irányzatok köt dése a társadalmi, kulturális háttérhez. Társadalmi témák vizuális megjelenítése.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a m vészneti ágak mellérendelt viszonyainak megtapasztalása.</p> <p><i>Ének-zene:</i> m vésznet-történeti és zenetörténeti összefüggések.</p> <p>Internetes portálok</p>

12.évfolyam

Éves óraszám: 93 óra

Heti óraszám: 3 óra

Alkotás
Vizuális eszközök

Témakör (órakeret)	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
VIZUÁLIS NYELV 15 óra -Vonal -Sík- és térform -Tónus, szín -A vizuális nyelvi elemek viszonyai - Kompozíció, (konstrukció) - Kontraszt, harmónia	A pont, vonal, sík- és térforma, felület adott technikának és adott célnak megfelelő használata. Legalább háromféle min ség (különböz vastagságú, tónusú, karakter) a választott eszköznek megfelelő vonal következetes használata szabadkézi rajzban. Az adott célnak (közlés, kifejezés, alkotás) megfelelő kompozíció létrehozása. Kontrasztokkal (szín, tónus, forma, méret, felület) történ kiemelés használata az értelmez ábrázolásban. Színharmóniák, szíkontrasztok (fényárnyék, hideg-meleg, komplementer, magában való, szimultán, mennyiségi, min ségi) használata	
TECHNIKÁK 9 óra -rajzolás -festés -kollázs Nyomtatás Makettezés További technikák	Adott technika adekvát használata. Szabadkézi rajz készítése ceruzával, tollal. -Egyszer m szaki jelleg rajz készítése szabadkézzel, vagy szerkesztve ceruzával és szerkeszt eszközökkel. Festés akvarellal, temperával. Kollázskészítés.. Legalább egy kézi sokszorosító eljárás (nyomtatás) alkalmazása (pl. papírmetszet, linómetszet). plasztikai min ségek létrehozása – agyag, gipsz , alternatív anyagok felhasználásával	
ÁBRÁZOLÁS, LÁTVÁNYÉRTELMEZÉS 18 óra -Arány -Forma,alak, karakter Szerkezet,felépítés,m ködés -téri helyzetek - néz pont termélység	Ábrázoló jelleg rajz készítése során a látvány formáját meghatározó f bb, a felismerhet séget biztosító jegyek megfigyelése és helyes visszaadása (befoglalóforma, körvonal). Téri helyzetek egyszer , értelmez jelleg ábrázolása. Tárgyak, objektumok egymáshoz viszonyított téri helyzetének pontos megjelenítése látvány alapján két vagy három dimenzióban. - Látvány alapján tárgyak, objektumok ábrázolása során a néz pont következetes megtartása. - Beállítás alapján a fény-árnyék hatások segítségével a termélység érzékeltetése (pl.szabadkézi rajzban, festéssel).	

<p>MEGJELENÍTÉS, KÖZLÉS, KIFEJEZÉS, ALKOTÁS 12 óra</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kompozíció - Színhatás - Érzelmek - Folyamat, mozgás - Kép és szöveg - Vizuális információ - Tárgyak és környezet 	<p>Érzelmek, lelkiállapotok értelmezhet vizuális kifejezése szabadon választott vizuális formában.</p> <p>Folyamat, történet bemutatása értelmezhet képsorokban (pl. képregény) . Adott kép(ek) és szövegrészek egymáshoz viszonyított, a célnak megfelelő elrendezése adott képművészetben, hagyományos technikával vagy számítógéppel.</p> <p>Adott tartalomnak leginkább megfelelő betűtípus és kompozíció kiválasztása.</p> <p>Vizuális jelek, szimbólumok egyértelmű, következetes használata (pl. magyarázóközlő rajzokon).</p> <p>Adott funkcióra csomagolás tervezése.</p> <p>Külső és belső terek különböző funkcióra történő berendezésének, átalakításának megtervezése</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> verbális közlésformák, a műelemzés verbális módszerei.</p> <p><i>Ének-zene:</i> A zenei és vizuális élmények kapcsolata.</p> <p>Zenei kompozíció.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> jelenetek, mozgások, összetett mediális művészi hatások élményének feldolgozása</p>
---	--	--

BEFOGADÁS

Vizuális eszközök

<p>MEGJELENÍTÉS SAJÁTOSSÁGAI 9 óra</p> <ul style="list-style-type: none"> -vizuális nyelvi elemek - térábrázolási módok -vizuális minőségek -látványértelmezés -Vizuális minőségek - Kontraszt, harmónia - Kontextus 	<p>vizuális közlés, kifejezés legfontosabb eszközeinek (pont, vonal, sík- és térformák, felület, tónus, szín, szerkezet/kompozíció, képi motívumok) a vizuális közlésben,</p> <p>kifejezésben betöltött szerepének ismerete és használata az elemzés során.</p> <p>legjellegzetesebb térábrázolási konvenciók felismerése és lényegének ismerete.</p> <p>A természetesség-megjelenítés különböző módjainak ismerete</p> <p>Vizuális minőségek differenciált megkülönböztetése szóbeli közlésekben is (pl. tónus/szín; alak/forma; textúra/faktúra/struktúra megkülönböztetése) .</p>	<p><i>Matematika:</i> Síkbeli és térbeli alakzatok. Vetületi ábrázolás.</p>
<p>TECHNIKÁK 3 óra</p>	<p>A vizuális közlés, kifejezés legfontosabb technikáinak felismerése.</p> <p>Ceruzarajz, kréta, pasztell, aquarell, tempera, akril, tus, pác stb. technikai sajátosságainak megismerése alkalmazása.</p>	

Tevékenységtérületek

<p>VIZUÁLIS KOMMUNIKÁCIÓ 6 óra</p> <ul style="list-style-type: none"> - Folyamat, mozgás, idő - Kép és szöveg - Vizuális információ - Tömegkommunikáció - Média kategóriák - Fotó, mozgókép 	<p>köznapi és művészi vizuális közlésekben előforduló legfontosabb jelek, jelzések, jelképek, motívumok megfelelő verbális értelmezése.</p> <p>A tömegkommunikáció legfontosabb (auditív, vizuális, audiovizuális) eszközeinek, leggyakoribb formáinak ismerete és megkülönböztetése.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Szöveg és kép viszonya</p> <p><i>Meggyezés:</i> kommunikáció. Ábrák, képek, illusztrációk kapcsolata a szöveggel.</p> <p><i>Matematika:</i> Rajzolt, illetve tárgyi jelek értelmezése.</p> <p><i>Földrajz:</i> a mindennapi környezetben előforduló jelek, jelzések, a jelekkel álló információhoz kapcsolódó</p>
--	---	---

		kommunikáció.
--	--	---------------

<p>TÁRGY ÉSKÖRNYEZETKULTÚRA 6 óra</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kézm ves és ipari tárgykultúra <li style="padding-left: 20px;">Népm vészet - Forma- és Funkcióelemzés 	<p>A tárgyi néprajz és a népm vészet fogalmának ismerete. A tárgyról leolvasható információk ismerete. Különböz korokból és kultúrákból származó tárgyak, objektumok (pl. épület, építmény) funkció- és formaelemzése.</p>	<p>– <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> eszközhasználat. Lakókörnyezet-életmód. Tárgyak, szerkezetek, rendeltetés.</p> <p>– <i>Biológia-egészségtan:</i> Környezet fogalmának értelmezése. Helyi természet- és környezetvédelmi problémák felismerése. Környezettudatos magatartás, fenntarthatóság.</p> <p><i>Földrajz:</i> védett hazai és nemzetközi természeti értékek</p>
--	--	--

***M* TÁRGYLISTA, SZAKKIFEJEZÉS –LISTA**

A 435 tételb l álló képjegyzék az érettségi vizsga központi képanyagát tartalmazza, valamint a szakkifejezések listája pontosítja, konkretizálja az ismeretek körét.